

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om enskilda vägar och till vissa lagar som har samband med den

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om enskilda vägar och till vissa lagar som har samband med den (RP 147/2017 rd)

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om enskilda vägar och till vissa lagar som har samband med den (RP 147/2017 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet, förvaltningsutskottet, jord- och skogsbruksutskottet och miljöutskottet för utlåtande.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om enskilda vägar och till vissa lagar som har samband med den (RP 147/2017 rd) (RP 11/2018 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet, förvaltningsutskottet, jord- och skogsbruksutskottet och miljöutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 7/2018 rd
- förvaltningsutskottet FvUU 10/2018 rd
- jord- och skogsbruksutskottet JsUU 5/2018 rd
- miljöutskottet MiUU 10/2018 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör, avdelningschef Mikael Nyberg, kommunikationsministeriet
- direktör, trafikråd Sabina Lindström, kommunikationsministeriet
- regeringssekreterare Eeva Ovaska, kommunikationsministeriet
- överinspektör Kaisa Kuukasjärvi, kommunikationsministeriet
- lagstiftningsråd Jari Salila, justitieministeriet
- polisinspektör Jari Pajunen, inrikesministeriet

Betänkande KoUB 13/2018 rd

- planerare Sami Heikkilä, försvarsministeriet
- förstråd Marja Hilska-Aaltonen, jord- och skogsbruksministeriet
- jurist Marita Luntinen, Trafikverket
- president Mikko Könkkölä, Helsingfors hovrätt
- lantmäteriråd Markku Markkula, Lantmäteriverket
- trafiksystemsexpert Kai Paavola, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland
- enhetschef Sirka Lahtinen, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland
- jurist Päivi Rokkanen, Posti Ab
- utvecklingschef Matti Holopainen, Finlands Kommunförbund
- nätverkschef Henrik Suomi, Caruna Ab
- jurist Jenny Fredrikson, Centralförbundet för Fiskerihushållning
- jurist Simo Takalammi, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- logistikchef Outi Nietola, Skogsindustrin rf
- specialsakkunnig Jaakko Rahja, Vägföreningen i Finland rf
- tingsdomare Pekka Louhelainen, Finlands domareförbund
- näringsidkare Heikki Voltti.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet
- kommunikationsministeriet
- miljöministeriet
- Lantmäteriverket
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland
- Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- Posti Ab
- Finlands Kommunförbund
- Caruna Ab
- Centralförbundet för Fiskerihushållning
- Yhteinen Toimialaliitto ry.

Inget yttrande av

- miljöministeriet.

PROPOSITIONERNA

Proposition RP 147/2017 rd

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om enskilda vägar. Den ersätter den lag om enskilda vägar som trädde i kraft 1963. Samtidigt föreslås att det ska göras mindre ändringar, främst av tekniskt slag, i fastighetsbildningslagen, markanvändnings- och bygglagen, den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk, lagen om friluftsliv, lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt, lagen om ersättning för miljöskador, lagen om samfälliga skogar, gruvlagen och lagen om statens skogsbruksaktiebolag.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Målet med den föreslagna lagen är att skapa förutsättningar för att utveckla och underhålla det enskilda vägnätet i dagens förhållanden med beaktande av bland annat urbaniseringen och förändringen i åldersstrukturen på landsbygden samt naturresursekonomin och näringslivets behov. Lagstiftningen om enskilda vägar förtydligas och moderniseras när det gäller såväl skrivsätt som innehåll. Bestämmelser som är överflödiga, föråldrade och överlappar annan lagstiftning slopas.

I syfte att förenkla och förtydliga tillståndsförfarandena ges vägdelägarna rätt att besluta om placeringen av sådana ledningar som placeras i marken och som betjänar en fastighet eller ett samhälle samt tillhörande mindre anordningar på en enskild vägs vägområde. I fortsättningen ska markägarens tillstånd inte längre behövas för detta. Väglaget kan ge sitt samtycke till att placera ledningar på en enskild vägs vägområde.

Bestämmelserna om kommunernas vägnämnder ska enligt förslaget slopas och de uppgifter som tidigare tillfallit dessa överförs till andra myndigheter. Bestämmelserna om bidrag till enskilda vägar moderniseras genom gallring bland understödskriterierna och överföring av fördelningen av det nuvarande statsunderstödet till landskapen, som inleder sin verksamhet 2020.

Den föreslagna lagen avses förtydliga ansvaret mellan olika aktörer när det gäller att anlägga, underhålla och färdas på enskilda vägar. Utgångspunkten är att utomstående ska ha tillstånd för att använda en enskild väg och att en avgift kan tas ut för sådan användning. Tillstånd att använda vägen ska dock inte heller i framtiden behövas för sådan verksamhet som är sporadisk och sker med stöd av allemansrätten och inte klart ökar underhållskostnaderna för vägen. Lagen ska göra det möjligt att grunda vägrätt till förmån för kommunerna, landskapen och staten i sådana fall där de styr trafik till enskilda vägar, exempelvis i fall då trafiken på den enskilda vägen ökar avsevärt till följd av genomförandet av en detaljplan. Enskilda vägar som är belägna på detaljplaneområden får en klarare ställning. Ett syfte med den föreslagna lagen är också att uppmuntra vägdelägarna till att organisera sig och till att uppdatera de administrativa uppgifterna om enskilda vägar. Enligt förslaget ska det bli möjligt att bilda och slå samman väglag genom beslut av vägdelägarna, utan vägförrättning. I fortsättningen ska väglagen kunna införa egna regler på så sätt att det i särskilt angivna frågor blir möjligt fatta beslut som avviker från lagen. Därtill gör reformen det möjligt att delegera väghållningen till externa aktörer.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020.

Proposition RP 11/2018 rd

Regeringen föreslår komplettering av propositionen med förslag till lag om enskilda vägar och till vissa lagar som har samband med den.

Det föreslås i propositionen att de ändringar som beror på att kommunernas vägnämnder kommer att upplösas ska genomföras så att uppgifterna antingen överförs till närings-, trafik- och miljöcentralerna eller kvarstår hos de närings-, trafik- och miljöcentraler som för närvarande huvudsakligen ansvarar för dem.

Den föreslagna paragrafen om statsunderstöd i lagen om enskilda vägar ändras så att hänvisningarna till landskapsreformen stryks och uppgiften att bevilja statsunderstöd kvarstår hos närings-,

Betänkande KoUB 13/2018 rd

trafik- och miljöcentralerna. I propositionen ingår också flera ändringsförslag som preciserar den ursprungliga propositionen.

Det föreslås att lagarnas ikraftträdande tidigareläggs till den 1 januari 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Enligt propositionsmotiven är ett syfte med den föreslagna lagen bland annat att motivera vägdelägarna att organisera sig och att förvalta de administrativa uppgifterna om enskilda vägar. Enligt förslaget ska det bli möjligt att bilda och slå samman väglag genom beslut av vägdelägarna, utan vägförättning. Även i fortsättningen kan väglagen i sina stadgar avtala om vissa bestämda frågor också på annat sätt än vad som bestäms i lagen. På så sätt vill man genom lagstiftningen göra procedurerna smidigare.

Utskottet anser att lagens utgångspunkter i sig är goda. Det är bra att vägdelägarnas verksamhet underlättas och att det tillförs fler möjligheter att ingå överenskommelser. Enligt utfrågade sakkunniga kan man dock inte i alla avseende räkna med god praxis hos vägdelägare och andra användare. Väglagen ska genom lagstiftningen ges möjligheter att se till att vägdelägarnas rättigheter tillgodoses rättvist och vid behov ska de som använder enskilda vägar åläggas att delta i kostnader enligt användning.

Understöd

Det har föreslagits att uppgiften att understödja enskilda vägar ska koncentreras till Trafikverket. I den kommande landskapslagen ska statsunderstöden dock i framtiden skötas av landskapen och detta linjeval kan inte ändras genom lagen om enskilda vägar. Landskapen kan samarbeta i frågor som gäller om statsunderstöd inom ramen för det frivilliga samarbete som möjliggörs av landskapslagen. Enligt kommunikationsministeriet lämnas de ändringar i lagen om enskilda vägar som har samband med landskapsreformen till riksdagen först i höst. I de aktuella propositionerna förblir understödsupdraget hos närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Vid utfrågningen fäste de sakkunniga utskottets uppmärksamhet vid statsunderstöd för vajerfärjor på enskilda vägar. Man hoppas på att dessa färjor också framöver ska tillförsäkras en understödsandel på 80 procent. Kriterierna och understödsgrunderna för privatfärjor ska fortfarande utvecklas. Det bör ändå beaktas att den nuvarande bärigheten för vajerfärjor på enskilda vägar inte uppfyller de fordonsspecifika kraven på totalmassa för dagens transporter.

Underhållet av enskild väg enligt 83 § i förslaget till lag om enskilda vägar inbegriper också vajerfärjor på enskilda vägar. I fråga om 2019 emotser kommunikationsministeriet ingen nämnvärd förändring för understödets del.

Kommunikationsministeriet har konstaterat att enligt linjevalen i den kommande landskapslagen är utdelningen av understöd för färjor på enskilda vägar en frivillig uppgift för landskapet i över-

Betänkande KoUB 13/2018 rd

ensstämmelse med 6 § 2 mom. i landskapslagen och understöden är särskild finansiering som delas ut till landskapen. Kriterierna för fördelningsmodellen bereds i samband med att landskapsreformen genomförs. Landskapet ska åta sig uppgiften i landskapsstrategin för att få finansiering för uppgiften. Understöden för enskilda vägar är en obligatorisk uppgift för landskapen enligt 6 § 1 mom. i landskapslagen, och de är en del av den generella finansieringen som landskapet får fördela fritt.

Utskottet konstaterar att kommunerna inom ramen för den kommunala självstyrelsen fortfarande kan understödja enskilda vägar. Därför är det viktigt att denna funktion kvarstår i kommunerna efter det att de kommunala vägnämnderna har upplösts. För att trygga funktionen är det nödvändigt att kommunerna åtminstone har en tjänsteman vars uppgift är att handlägga ansökningar och understöd som gäller enskilda vägar.

Upplösning av de kommunala vägnämnderna

Som ett led i regeringsprogrammets mål att minska kommunernas uppgifter föreslås det i propositionen att de kommunala vägnämnderna ska upplösas. Enligt propositionen kommer tingsrätternas uppgifter att öka något, eftersom klanderärenden gällande väglagens beslut som tidigare avgjorts av vägnämnderna, nu ska avgöras av tingsrätterna. Antalet uppgifter kommer att hållas rimligt tack vare väglagens interna rättelseförfarande, eventuell rådgivning av myndigheter och den ökade kostnadsbördan.

Vid utfrågningen av sakkunniga har Finlands domareförbund motsatt sig att systemet med vägnämnder frångås. Domareförbundet anser att det fortfarande behövs ett adekvat filter mellan väglagens beslutsfattande och behandling av klandertalan eller ändringssökande vid domstol. De kommunala vägnämnderna har hittills fungerat som ett sådant filter. Förbundet anser vidare att handläggningskostnaderna för ett sådant organ måste vara skäliga och att faktiskt korrigerande av fel måste vara möjligt om det inrättas.

Utskottet menar att vägnämnderna har skapat möjligheter till medling före det egentliga rättgångsskedet. Deras uppgifter har således minskat tingsrätternas arbetsbörda. Enligt kommunikationsministeriet förbättrar upplösningen av vägnämnderna vägdelägarnas rättsskydd, eftersom det har framförts kritik mot att vägnämnderna och deras beslutsprocesser legat för nära vägdelägarna. I synnerhet i små kommuner har till exempel problem med jäv och brist på kompetens tagits upp som problem.

Vid utfrågningen av sakkunniga har rådgivnings- och medlingstjänster ansetts vara rätt utgångspunkt för att stödja privatpersoner när de sköter ärenden som gäller enskilda vägar. Utskottet ser det som viktigt att en möjlighet till rådgivnings- och medlingstjänster motsvarande vägnämnderna skapas på den planerade landskapsnivån.

På landskapsnivå kan en större enhet tillförsäkras bättre kompetens än kommunala vägnämnder när det gäller rådgivning och medling, inklusive handläggning av tvister. Frågan om ett organ på landskapsnivå kan inte lösas i den nu aktuella lagen om enskilda vägar, utan ett sådant nytt organ och dess uppgifter skulle kräva ett nytt beslut inom ramen för landskapsreformen. Därför ser ut-

Betänkande KoUB 13/2018 rd

skottet det som viktigt att man ser till att de rådgivnings- och medlingstjänster som behövs för frågor som gäller enskilda vägar skapas när frågan om landskapens verksamhet behandlas.

Besvär

När den nya lagen har trätt i kraft avgörs vid förrättning av enskild väg alla ärenden som lämpar sig för att avgöras vid förrättningen. Till tingsrätterna överförs klanderärenden gällande väglagens beslut i överensstämmelse med övrig associationslagstiftning. Dessutom överförs vissa smärre uppgifter till kommunens byggnadstillsynsmyndighet och närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Enligt den nu föreslagna lagen ska klandertalan mot väglaget väckas vid den tingsrätt som fungerar som jorrdomstol. Finlands domareförbund har ansett att vissa förslag som hänför sig till klander av väglagets beslut kan försvaga medborgarnas rättssäkerhet och motsätter sig den föreslagna besvärsvägen. Utskottet har också uppmärksamgjorts på att den nya besvärsvägen ökar rättegångskostnaderna. Detta bidrar inte till att öka delägarnas vilja att hänskjuta missförhållanden för avgörande. Därför anser utskottet att det finns skäl att följa hur den föreslagna modellen utfaller och noga överväga möjligheten att återgå till en modell för att avgöra tvister som motsvarar modellen i den gällande lagen. I så fall bör det skapas ett organ som motsvarar de kommunala vägnämnderna och vars beslut får överklagas genom besvär hos jorrdomstolen. Eftersom jorrdomstolen är en specialdomstol ska besvär över dess beslut riktas till högsta domstolen, varvid ärenden som gäller enskilda vägar inte belastar hovrätterna.

Kommunikationsministeriet har ställt sig bakom domareförbundets förslag om att ändra 2 kap. 7 § 1 mom. i domstolslagen så att en jordrättsingenjör kan delta i beredningen av ärenden som gäller klandertalan enligt lagen om enskilda vägar. Utskottet konstaterar att en sådan lagändring behöver genomföras med det snaraste redan i den proposition som gäller att i lagen om enskilda vägar införa ändringar relaterade till landskapsreformen. Den propositionen ska enligt planerna lämnas i höst.

Avtalsvägar

Behandlingen av propositionen har aktualiserat frågan om avtalsvägar. Enligt kommunikationsministeriet saknas det en lagstadgad definition av avtalsvägar. Betydelsen av begreppet avtalsväg har etablerats i juridisk litteratur och åtminstone bland sakkunniga som medverkat i lagberedningen. Den nu aktuella lagstiftningen medför inga förändringar i den etablerade definitionen av avtalsvägar, och lagen upptar fortfarande ingen definition. Tillämpningsområdet för lagen om enskilda vägar ska inte heller ändras.

Med avtalsvägar avses allmänt vägar som även andra personer än ägaren eller innehavaren av fastigheten har rätt att använda med stöd av ett avtal parterna emellan, men för vilka vägrätt enligt lagen om enskilda vägar inte har upprättats för någon part. Det är emellertid möjligt att begreppet avtalsväg har använts i något sammanhang eller av några aktörer när det som har avsetts är exempelvis en sådan enskild väg enligt lagen om enskilda vägar som minst en vägrätt hänför sig till, men där det inte har bildats något väglag, dvs. en icke organiserad enskild väg vars väghållning delägarna sköter enligt gemensam överenskommelse.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Avtalsbaserad rätt att använda någon annans privata väg jämställs inte med nyttjanderätt med stöd av vägrätt, som kan bildas endast när de förutsättningar som föreskrivs i lag föreligger. På avtalsvägar tillämpas enligt det föreslagna 2 § 3 mom. lagen om enskilda vägar enbart till de delar som uttryckligen anges. Vidare sägs det i det föreslagna 14 § 1 mom. att avtalsgrundad rätt att bygga väg över någon annans fastighet eller att använda vägen endast binder dem som ingått eller godkänt avtalet eller är arvingar till dem. Avtalet är således bara bindande för ovannämnda sakägare som en personlig förpliktelse. Enligt 14 § 2 mom. i förslaget tillämpas dock bestämmelserna om upphävande av vägrätt på dessa vägar. Rättigheterna och skyldigheterna i fråga om avtalsvägar är således i analogi med nuläget beroende på gemensamt avtal mellan parterna, med undantag för situationer som gäller indragning av en väg eller upphävande av en rättighet baserad på avtal om den. Parterna har visserligen möjlighet att vid förrättning av enskild väg underställa ett avtal om en rättighet som motsvarar en sådan vägrätt eller om väghållning för granskning och fastställelse för upprättande av de rättigheter som avses i lagen.

På avtalsvägar tillämpas inte bestämmelserna om understöd i lagen om enskilda vägar, och således inte heller understödskriterierna. Det motsvarar nuläget. Kommunerna kan understödja avtalsvägar med stöd av de allmänna behörighetsbestämmelserna i kommunallagen. I fråga om statsunderstöd är ett villkor också för understöd enligt den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015) bland annat att man har grundat en vägrätt i enlighet med lagen om enskilda vägar, vilket innebär att en avtalsväg inte kommer på fråga. Ett undantag är enligt 16 § i den lagen en situation där det gäller ett projekt som genomförs av en enda samfällad skog. Den lagen avses inte bli ändrad till innehållet.

Information och rådgivning

Utskottet uppmärksammar behovet av information och rådgivning när lagen träder i kraft. Det finns skäl att informera grundligt om de nya möjligheter och krav som genom den nya lagen aktualiseras för delägare till enskilda vägar. Det måste exempelvis informeras om att bildande av väglag är ett villkor för statsunderstöd.

Information och rådgivning behövs också i fortsättningen när lagen har trätt i kraft. I det avseendet hänvisar utskottet till det som sägs om rådgivning ovan. Det behövs också utbildning för tjänstemän och anställda vid organ som handlägger ärenden som gäller enskilda vägar.

Uppföljning

Utskottet anser att reformerna i lagen om enskilda vägar i princip går i rätt riktning, men betonar ändå att vissa reformer kan medföra negativa effekter. Därför bör genomförandet av lagen följas ur ett helhetsperspektiv och noggrant med tanke på sådana effekter och vid behov bör åtgärder vidtas för att åtgärda dessa.

DETALJMOTIVERING

5 §. Bestämmande av vägområden och frisikts- och skyddsområden. I fråga om paragrafens 2 mom. 1 punkt har uppmärksamhet fästs vid förhållandet mellan lagen om enskilda vägar, lands-

Betänkande KoUB 13/2018 rd

vägslagen (503/2005) och banlagen (110/2007), särskilt säkerheten i fråga om att ta bort trädbestånd i frisksiktsområden som inrättas i plankorsningar vid enskilda vägar. Det finns inget behov att utöver banlagen ha bestämmelser om frisksiktsområden vid plankorsningar också i lagen om enskilda vägar, och även i fortsättningen är det bara Trafikverket som ska ha rätt att avlägsna träd vid plankorsningar vid järnvägar.

Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande kompletteras 3 mom. i fråga om byggnader som i trafiksäkerhetens namn avlägsnas med tillstånd så att en separat byggnad kan avlägsnas med tillstånd endast om den inte används som bostad.

Utskottet konstaterar att bostadsbyggnader inte definieras separat, utan enligt kommunikationsministeriet har den allmänspråkliga betydelsen ansetts räcka. Tolkningen av begreppet bostadsbyggnad bör inte vara alltför strikt eller begränsande med avseende på bestämmelsens karaktär, och möjligheten att bevilja tillstånd till den exceptionella åtgärd som avses i paragrafen bör således inte därigenom tolkas extensivt i något hänseende. Uttrycket byggnad som används för annat än boende ska exempelvis inte göra det möjligt att avlägsna en byggnad som just då inte används som bostad, utan syftet är att allmänt utesluta möjligheten att avlägsna byggnader som eventuellt är avsedda för bostadsbruk inklusive permanent boende, fritidsboende och andra eventuella former av boende. Avgränsningen ska vara analog med den föreslagna 22 §, där det talas om en byggnad som inte används som bostad. Således ska bestämmelser som exempelvis begränsar att fritidsbostäder används som bostad inte i detta fall begränsa huruvida en byggnad kan anses vara avsedd för boende.

Enligt kommunikationsministeriet bestäms ersättning enligt lagens 15—17 § och i övrigt enligt fastighetsbildningslagen med iakttagande av principen om full ersättning. Skyldiga att betala ersättning ska vara de som drar nytta av den berörda åtgärden, det vill säga i det aktuella fallet väglaget och/eller vägdelägarna.

I den nuvarande lagen om enskilda vägar föreskrivs det om möjligheten att ge rätt att flytta en byggnad som inte används som bostad om den utgör ett hinder för anläggning av ny väg eller flyttning av väg (17 §). I 22 § i den nya lagen ingår en motsvarande bestämmelse kompletterad med möjlighet till inlösen på begäran av ägaren. En bestämmelse motsvarande 5 § 3 mom. i den nya lagen ingår inte i den gällande lagen om enskilda vägar, utan bestämmelsen ligger mer i linje med regleringen i landsvägslagen om möjligheten att avlägsna byggnader och byggnadsverk från områden utanför ett vägområde, det vill säga ett skyddsområde eller frisksiktsområde. Utskottet vill betona att särskilt i fråga om enskilda vägar ska tröskeln för sådana åtgärder vara relativt hög, vilket uttrycks av kriteriet ”om trafiksäkerheten nödvändigt kräver det”.

13 §. Upphörande av enskild väg och ändring till gata. Utskottet korrigerar momentet i den kompletterande propositionen på finska så att 1 och 2 mom. blir 1 mom., 3 och 4 mom. blir 2 mom. och 5 mom. blir 3 mom. Den svenska texten påverkas inte.

15 §. Rätt till ersättning. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att lagen bör kompletteras med ett omnämmande av tillämpningen av inlösningslagen, om uppfyllandet av kravet på full ersättning inte i övrigt beror på den föreslagna lagen om enskilda vägar eller annan lagstiftning som ska tillämpas. Enligt utredning till utskottet anser kommunikationsministeriet och justitiemi-

Betänkande KoUB 13/2018 rd

nisteriet att 15 § inte behöver ändras eftersom bestämmelserna om ersättning i 15—17 § utgör en helhet och rubriken för 17 § ändras.

Regleringen om ersättning ska i enlighet med 17 § stödja sig på fastighetsbildningslagen (554/1995), vilket innebär att kravet på full ersättning uppfylls. Därför behövs det ingen hänvisning till inlösningslagen i 15 §, när rubriken för 17 § ändras till ”Bestämmande av ersättning”. Det klargör att också de materiella bestämmelserna om bestämmande av ersättning i fastighetsbildningslagen ska tillämpas, och således ska också kraven på full ersättning iakttas. Regleringen av ersättningar i fastighetsbildningslagen utgör en helhet för sig som inte stöder sig på inlösningslagen utan som självständigt genomför principen om full ersättning. Att stödja sig på fastighetsbildningslagen är befogat: med stöd av den avgörs bland annat ersättningsfrågor vid servitutförrättningar, där det är fråga om situationer som är mycket snarlika dem som avses i lagen om enskilda vägar.

17 §. Bestämmande av ersättning. Paragrafens rubrik ändras i enlighet med vad som sägs ovan angående 15 §.

18 §. Beslutsfattande om vägrätt och andra vägrelaterade rättigheter. Utskottet har gjort ett förtydligande tillägg i paragrafens 5 mom. för att det ska vara klart att 145 § i markanvändnings- och bygglagen tillämpas på de avgifter som tas ut för beslut av kommunens byggnadstillsynsmyndighet.

28 §. Andra än vägdelägarers rätt att använda väg. Genom paragrafens formulering och genom hänvisning till kostnaderna för underhållet av vägen säkerställs det att bruksavgift kan tas ut för verksamhet som är sporadisk men som eventuellt medför ökade underhållskostnader, exempelvis på grund av användning av ett fordon som är olämpligt för vägens konstruktion. Utskottet hänvisar till motiveringen till paragrafen, där det sägs vilket slag av ökade underhållskostnader det kan handla om.

Posten anför i sitt yttrande att körning som krävs för postverksamheten inte heller vid genomfart bör vara tillståndspliktig eller avgiftsbelagd. Det ser utskottet som befogat med tanke på Postens omfattande skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och de enskilda vägarnas betydelse för standardutdelningen. Utskottet kompletterar paragrafen med genomförande av samhällsomfattande tjänster enligt postlagen (415/2011) som ett fall där det inte krävs tillstånd att använda vägen.

30 §. Placeringen av samhällstekniska anordningar på vägområde. Paragrafen hänvisar till en lag vars rubrik har ändrats. Utskottet korrigerar lagrubriken.

41 §. Bestämmande av vägavgift och bruksavgift. Enligt propositionen kan bruksavgiften fastställas retroaktivt för högst ett år från tidpunkten för fastställandet. Utskottet ändrar paragrafens 4 mom. så att tidpunkten för retroaktivt fastställande av bruksavgiften är högst tre år.

Utskottet kompletterar paragrafen med ett nytt 5 mom. som föreskriver om skyldighet för den som är skyldig att betala bruksavgift att redovisa för sin användning. Redogörelse ska lämnas för användning som medför skyldighet att betala bruksavgift. Redogörelsen ska innehålla information om mängden transporterat gods, transportsätt och transporttid eller om annan användning.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Den ska lämnas till sysslomannen eller, om ett väglag inte har bildats, till vägdelägarna eller till den vägdelägare som har gett tillstånd att använda vägen.

Det ligger i användarens intresse att lämna redogörelse. Annars kan avgiftsbeloppet nämligen fastställas på grundval av uppskattning.

42 §. Uttag av vägavgift och bruksavgift. Det har vid utfrågningen av sakkunniga konstaterats att en bruksavgift som det råder delade meningar om mellan betalaren och väglagets organ, det vill säga sysslomannen eller bestyrelsen, bör underställas väglagets stämma för beslut. Först på grundval av det beslutet är bruksavgiften utsökbar. Utskottet kompletterar paragrafen med ett nytt 2 mom. som på motsvarande sätt förtydligar uttaget av vägavgift och bruksavgift. Samtidigt stryker utskottet bestämmelsen om besvär över olaglig debitering i 1 mom.

50 §. Uppgifter om enskild väg. Utskottet ser det som befogat att vägdelägarna har en skyldighet att lämna behövliga uppgifter om sig själva för delägarförteckningen och debiteringslängden. Utskottet gör motsvarande ändring i paragrafens rubrik och kompletterar paragrafen med ett motsvarande nytt 3 mom.

58 §. Väglagets stämma. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår i sitt utlåtande en precisering av 58 § 2 mom. 11 punkten om upplåtande av vägrätt eller upphävande av vägrätt som väglaget upplåtit till en befintlig väg. Utskottet gör ett preciserande tillägg i bestämmelsen. På så sätt preciseras att väglagets behörighet gäller upphävande av vägrätter som upplåtits av väglaget.

Utskottet kompletterar också 3 mom. med en ny 14 punkt, enligt vilken väglagets stämma särskilt ska besluta om initiativ av vägdelägarna som gäller väghållningen.

61 §. Samman kallande av väglagets stämma. Utskottet preciserar tidsgränserna för samman kallande av väglagets stämma. På så sätt ges kallelsen både en tidsgräns före vilken kallelsen inte lagligen kan skickas och en tidsgräns efter vilken den inte längre lagligen kan skickas.

65 §. Klander av väglagets beslut. Utskottet delar upp 1 mom. i 1 och 3 mom. så att 1 mom. innehåller bestämmelser om klanderbarhet och 3 mom. om laglig rätt. Samtidigt preciserar utskottet formuleringarna i det nya 1 mom.

Med hänvisning till justitieministeriets yttrande har kommunikationsministeriet ansett det lämpligt att precisera paragrafen i fråga om klandertalan med en skrivning om tingsrättens rätt att ändra ett beslut av väglaget i överensstämmelse med 23 kap. 4 § i lagen om bostadsaktiebolag (1600/2009). Utskottet kompletterar paragrafen med ett 2 mom. som gäller detta.

De föreslagna 2 och 3 mom. har utskottet sammanfört i ett nytt 4 mom.

Enligt lagförslaget i propositionen ska den behöriga hovrätten i klanderärenden bestämmas enligt var vägen eller största delen av vägen är belägen. I alla andra ärenden bestäms den behöriga hovrätten enligt vilken tingsrätt som har avgjort det ärende som överklagandet gäller. Utskottet anser att den sedvanliga besvärsvägen är bättre. Därför stryker utskottet 4 mom. i den föreslagna 65 §.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

95 §. Övergångsbestämmelser som gäller anhängiga ärenden. Utskottet förlänger övergångstiden med sex månader så att vägnämnderna upphör den 31 december 2019.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2—10 i proposition RP 147/2017 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 147/2017 rd och RP 11/2018 rd med ändringar och sammanförda. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottet ändringsförslag

1.

Lag

om enskilda vägar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att trygga vägförbindelser som behövs för bosättning, näringsliv och andra samhälleliga behov till fastigheter som inte finns längs landsvägs- eller gatunätet, samt att trygga att nätet av enskilda vägar upprätthålls och utvecklas som en del av trafiksystemet. Syftet med lagen är även att i ärenden som gäller enskilda vägar garantera rättsskydd för sakägarna och likabehandling av vägdelägarna.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om enskilda vägar och vägrätt, om inrättande, bildande och upplåtande, om ändring och flyttning och om indragning och upphävande av dessa, om väghållning av enskilda vägar och förrättning av enskild väg samt om vägdelägarnas, fastighetsägarnas och övriga sakägares rättigheter och skyldigheter.

Denna lag tillämpas även på andra enskilda vägar än de som har anlagts med stöd av denna lag, om inte något annat föreskrivs i någon annan lag. Denna lag tillämpas även på detaljplaneområden, dock inte i fråga om servitut som avses i 154 § 1 mom. 11 punkten i fastighetsbildningslagen (554/1995).

Denna lag tillämpas inte på sådana vägar som endast ägaren eller innehavaren av fastigheten har rätt att använda. På sådana vägar som andra personer än ägaren eller innehavaren av fastigheten har rätt att använda med stöd av ett avtal parterna emellan, tillämpas denna lag enbart till de delar som uttryckligen anges.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *enskild väg* en vägtrafikled som i första hand betjänar ett enskilt transportbehov och där det till förmån för minst en fastighet har bildats eller upplåtits vägrätt som servitut,

2) *vägrätt* rätt att använda en annan fastighets område permanent för vägförbindelse,

3) *befintlig väg* enskild väg som anlagts med stöd av denna lag, lagen om enskilda vägar (358/1962) eller en i 2 § 2 mom. avsedd lag eller ett obebyggt område där det har bildats vägrätt,

4) *skogsväg* en väg som huvudsakligen är avsedd för de transporter som skogsbruket kräver,

5) *vägdelägare* ägaren till en fastighet till vilken det hör vägrätt samt andra som har fått vägrätt,

6) *väglag* en sammanslutning av vägdelägare som bildats för att sköta vägärenden i fråga om en eller flera vägar,

7) *syssloman* en person som har utsetts att verka som organ för skötsel av väglagets ärenden,

8) *bestyrelse* ett organ bestående av flera medlemmar som har valts att sköta väglagets ärenden,

9) *vägområde* det område som vägrätten omfattar och där områden, konstruktioner och anordningar som behövs för vägen, såsom körbana, gång- och cykelbana samt vägren, slänt, vägbank, dike, skilje- och gränsremsa, mötes- och vändplats, upplagsplats som behövs för väghållning i anslutning till vägen, belysningsanordningar och trafikanordningar, bro, trumma, bullerhinder, färja med färjeläge och färjeled, skyddsräcke och vägmärke, kan placeras,

10) *väghållning* anläggning och underhåll av väg,

11) *anläggning av väg* anläggning av ny väg samt flyttning eller breddning och annan förbättring av befintlig väg,

12) *underhåll av väg* reparations- och skötselåtgärder som behövs för att bibehålla vägen i ett skick som motsvarar dess ändamål,

13) *antalet vägenheter* en för varje fastighet eller innehavare av vägrätt specifik grund för hur väghållningsskyldigheten och kostnaderna för den fördelas mellan vägdelägarna i form av vägavgifter,

Betänkande KoUB 13/2018 rd

14) *särskild rättighet* nyttjande-, servituts-, lösgörnings- och med dessa jämförbar rätt till annan tillhörig fastighet eller annat jord- eller vattenområde samt byggnad och anläggning.

Vad som i denna lag föreskrivs om vägrätt gäller också sådan med stöd av någon annan lag bildad servitutsrätt eller annan bestående nyttjanderätt som upplåtits för en enskild vägförbindelse.

Vad som i denna lag föreskrivs om fastigheter gäller även outbrutet område, samfälld skog som avses i lagen om samfällda skogar (109/2003) och gruva samt byggnad eller anläggning som är permanent uppförd på annans mark.

Vad som i denna lag föreskrivs om fastighetens ägare gäller även en sådan innehavare av en fastighet som har bestående rätt att besitta fastigheten.

2 kap.

Vägrätt och andra vägrelaterade rättigheter

4 §

Förutsättningar för bildande av vägrätt

Om det är viktigt för en ändamålsenlig användning av en fastighet och det inte medför någon betydande olägenhet för någon annan fastighet eller registerenhet eller för en vägdelägare i en befintlig väg, ska det till förmån för fastigheten som servitut bildas en permanent vägrätt till ett vägområde som behövs för anläggning av en ny väg eller upplåtas vägrätt till en befintlig väg.

Vägrätten ska i mån av möjlighet bildas på ett sådant sätt att ändamålet med vägen uppnås så förmånligt som möjligt och att vägen eller användningen av den inte medför onödig olägenhet för miljön eller större skada eller olägenhet för någon än vad som är nödvändigt.

Vägrätt får inte bildas, om det är förbjudet enligt någon annan lag att anlägga eller använda den vägen, om det är oändamålsenligt för det befintliga vägnätet att upplåta vägrätt eller om anläggning av vägen kan medföra betydande äventyrande av trafiksäkerheten, förstörelse i naturen eller beskära kulturvärden i miljön eller på något annat liknande sätt kränka ett allmänt intresse. Vägrätt får inte bildas på ett sådant sätt att den kan försvåra genomförande av en detaljplan.

Bestämmelser om beslutsfattande om vägrätt och andra ärenden som avses i detta kapitel finns i 18 §.

5 §

Bestämmande av vägområden och frisikts- och skyddsområden

När vägrätt bildas för anläggning av en ny väg ska det vägområde bestämmas som behövs för dragningen av vägen och en ändamålsenlig konstruktion, och området ska vid behov märkas ut i terrängen. Det kan bestämmas att ett vägområde ska vara bredare än vad som behövs för dragning och konstruktion, om en planerad förbättring av vägen kräver det. Om en vägdel berörs av flera vägrätter, ska de vägrätter som har bildats som smalare utvidgas till att motsvara den bredaste vägrätten.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Om det är viktigt med tanke på trafiksäkerheten och inte medför betydande olägenhet för någon fastighet, kan det dessutom bestämmas att en enskild väg utöver vägområdet ska omfatta

1) ett frisiktsområde, om en enskild väg ansluter till en landsväg eller en annan enskild väg ~~eller leder till en plankorsning med järnväg,~~

2) ett skyddsområde som sträcker sig högst 12 meter från körbanans mittlinje.

Från vägområden och frisikts- och skyddsområden som har bestämts höra till en väg får det med stöd av vägrätten utanför gårdsområden avlägsnas naturlig växtlighet som skymmer sikten. Om trafiksäkerheten nödvändigt kräver det, kan tillstånd beviljas särskilt för avlägsnande av en sådan **för annat än boende använd byggnad, en sådan** anläggning eller sådan växtlighet som finns utanför vägområdet och som med stöd av vägrätten annars inte får avlägsnas.

Om trafiksäkerheten nödvändigt kräver det, kan förbud utfärdas mot att nya byggnader uppförs på frisikts- och skyddsområden (bygginskränkning). Undantag från en bygginskränkning kan beviljas, om detta inte avsevärt äventyrar trafiksäkerheten. På undantag tillämpas i övrigt markanvändnings- och bygglagens (132/1999) bestämmelser om mindre undantag i samband med bygglov.

6 §

Vägrätt till förmån för annat än en fastighet

Om en befintlig väg är viktig för en aktörs näringsidkande eller övriga verksamhet ska vägrätt upplåtas för verksamhetsutövaren, om vägens konstruktion lämpar sig för sådan trafik och om användningen av vägen inte medför betydande olägenhet för någon fastighet, annan registerenhet eller vägdelägare eller orsakar en i 4 § 3 mom. avsedd kränkning av ett allmänt intresse.

Vägrätt för användning av en befintlig väg för allmän trafik kan vid en vägförrättning upplåtas till förmån för staten eller kommunen, om det är viktigt för att ordna trafiken på ett ändamålsenligt sätt och förutsättningarna i 1 mom. uppfylls och om ett väglag har bildats för skötseln av vägärenden.

7 §

Skyldighet att bli vägdelägare

Vägrätt kan på ansökan bildas till förmån för en fastighet mot fastighetsägarens vilja, om fastigheten helt eller delvis finns på ett område som en enskild väg betjänar genom att vägen behövs eller kan användas för fastighetens transportbehov.

Vägrätt kan dock inte mot fastighetsägarens vilja bildas till förmån för en fastighet så länge som vägen inte används för fastigheten. Om ägaren för fastighetens räkning uppger sig avstå från att använda vägen på grund av en annan vägförbindelse till fastigheten eller av en annan liknande orsak, kan inte vägrätt bildas till förmån för fastigheten.

Vägrätt till förmån för staten kan bildas mot statens vilja, om förutsättningarna i 6 § 2 mom. uppfylls och om vägen i betydande grad används för allmän trafik till en landsväg eller till ett objekt som staten förvaltar.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

8 §

Bildande av annan rätt i anslutning till enskild väg

Till förmån för en fastighet kan det i anslutning till en enskild väg bildas en bestående rätt till ett område som behövs för

1) lagring av virke (*upplagsplats*), om det är viktigt på grund av virkestransporter från fastigheten,

2) en bilplats (*område för bilplats*), om det inte skäligen är möjligt att anlägga en väg ända fram till fastigheten och området för bilplats är viktigt för att fastigheten ska kunna användas på ett ändamålsenligt sätt,

3) en båtplats eller båtbygga (*område för båtplats*), om det mellan fastigheten och vägen finns ett vattenområde som utgör ett hinder för en vägförbindelse.

På bildande av rättigheter som avses i 1 mom. tillämpas vad som i 4 § föreskrivs om bildande av vägrätt.

9 §

Bildande av tidsbegränsad eller i övrigt begränsad rätt

En vägrätt eller en i 8 § avsedd rätt kan bildas för viss tid, om det på grund av en förutsebar förändring i förhållandena eller av andra särskilda skäl inte ska anses vara ändamålsenligt att en bestående vägrätt bildas. Då ska det bestämmas en tidpunkt fram till vilken den tidsbegränsade vägrätten gäller. Vid behov kan det även bestämmas en händelse som leder till att den tidsbegränsade vägrätten upphör före den angivna tidpunkten.

Om en vägrätt eller en i 8 § avsedd rätt inte kan bildas på grund av den avsevärda olägenhet det medför, kan rätten ändå bildas om olägenheten kan undvikas genom att väghållningen och användningen av vägen begränsas på behövligt sätt.

10 §

Flyttning av enskilda vägar samt meddelande och ändring av bestämmelser som begränsar användningen av vägen

Vägrätten kan ändras och den väg som har anlagts med stöd av den får flyttas om förutsättningarna i 4 § uppfylls på grund av ändrade förhållanden, om

1) flyttning av vägen kan undanröja en olägenhet som vägen eller användningen av den medför,

2) en vägdelägare får betydande nytta av att vägförbindelsen förkortas, eller

3) det är nödvändigt för trafiksäkerheten att flytta vägen.

Flyttning av väg som sker på ansökan av fastighetens ägare för att undanröja eller minska en sådan olägenhet för ägarens fastighet som avses i 1 mom. 1 punkten genomförs genom att vägen flyttas till en annan plats på ägarens område. Av särskilda skäl kan vägen även flyttas till något annat ställe.

Vägdelägarna kan förpliktas att delta i kostnaderna för flyttningen i det förhållande som deras vägenheter anger eller på något annat sätt, med beaktande av den särskilda nytta som flyttningen

Betänkande KoUB 13/2018 rd

av vägen medför för fastighetens ägare eller av särskilda skäl kan kostnaderna fördelas med beaktande av i 1 mom avsedd olägenhet som nyttjandet av vägen medför.

På grund av ändrade förhållanden kan sådana nya bestämmelser som avses i 9 § 2 mom. och som begränsar användningen av vägen meddelas eller tidigare meddelade bestämmelser om användningen av vägen ändras, om man därigenom kan undanröja eller minska den olägenhet som vägen eller användningen av den orsakar på grund av ändrade förhållanden.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om väg tillämpas även på områden för vilka det bildats en i 8 § avsedd rätt.

11 §

Omorganisering av vägrätter på grund av att förhållandena eller väganvändningen förändrats

Om trafiken till en fastighet på grund av ändrade förhållanden eller om sådan användning av väg som avses i 6 § 1 eller 2 mom. kan ordnas på ett ändamålsenligare sätt genom en annan befintlig väg, kan fastigheten eller en i 6 § avsedd aktör under de förutsättningar som anges i 4 eller 6 § få motsvarande vägrätt för en sådan väg och den tidigare vägrätten samtidigt upphävas.

När en vägdelägars användning av en väg har förändrats så att det medför oskälig olägenhet för en fastighet genom vars område vägen löper eller för en vägdelägare, kan vägrätten upphävas om det i stället för denna rätt samtidigt upplåts vägrätt till en annan befintlig väg eller till en ny väg.

Om en oskälig olägenhet inte kan undanröjas genom arrangemang som avses 2 mom. och vägrätten är nödvändig för att den vägdelägare som vållar olägenheten ska kunna använda sin fastighet på ett ändamålsenligt sätt eller för att verksamhet som avses i 6 § 1 mom. ska kunna bedrivas, ska fastighetsägaren eller den i 6 § 1 mom. avsedda verksamhetsutövaren betala ersättning för den ökade olägenhet som den förändrade användningen av vägen medför. Ersättningen bestäms vid förrättningen av enskild väg.

12 §

Indragning av enskilda vägar och vissa områden samt upphävande av rättigheter

Enskilda vägar samt upplagsplatser och områden för bilplatser och båtplatser eller delar av dem kan dras in, om omständigheterna har förändrats så att det inte längre finns förutsättningar för en vägrätt till en väg eller vägdel eller för en i 8 § avsedd rätt, och vägen eller vägdel eller en i 8 § avsedd rätt inte är nödvändig för någon vägdelägare. På motsvarande sätt kan ett frisikts- eller skyddsområde eller delar av ett sådant avskaffas, om omständigheterna har förändrats så att det inte längre finns förutsättningar enligt 5 § 2 mom. för ett frisikts- eller skyddsområde.

Dessutom kan enskilda vägar, upplagsplatser och områden för bilplatser och båtplatser eller delar av sådana dras in och frisikts- och skyddsområden eller delar av sådana avskaffas, om det allmänna behovet kräver det. Om detta leder till att vägförbindelserna bryts, ska nya vägförbindelser ordnas genom att de rättigheter som behövs för dem beviljas.

En enskild vägrätt eller en i 8 § avsedd rätt kan också upphävas om en vägdelägare yrkar på det och om rätten i fråga inte längre behövs för en fastighet eller för den väganvändning som avses i 6 § 1 eller 2 mom. på grund av en ny vägförbindelse eller annan väsentlig förändring i omständigheterna.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Om en vägdelägare har ansökt om att vägrätten ska upphävas för att vägförbindelsen ska kunna ordnas på ett mer ändamålsenligt sätt via en annan befintlig enskild väg, kan vägrätten upphävas även villkorligt så att upphävandet inte träder i kraft förrän vägdelägaren får vägrätt till den andra enskilda vägen.

Om en väg eller vägdel dras in, övergår vägområdet utan ersättning i markägarens besittning.

13 §

Upphörande av enskild väg och ändring till gata

En enskild väg eller vägdel upphör när ett gatuhållningsbeslut enligt 86 § 3 mom. i markanvändnings- och bygglagen har fattats om byggande eller förbättring av en gata som förmedlar dess trafik. I gatuhållningsbeslutet ska det fastställas vilka vägar eller vägdelar som ska upphöra. Kommunen ska på begäran lämna vägdelägare och väglag sådana uppgifter om markanvändningen som den har kännedom om till den del de kan påverka gatuhållningsskyldighetens inträde.

När kommunen har blivit gatuhållningsskyldig för en gata till vilken trafiken på en enskild väg eller en vägdel är avsedd att överföras, eller kommunen har börjat bygga en sådan gata, måste kommunen överta väghållningen av den enskilda väg eller vägdel som ändras till gata. En vägdelägare eller ett väglag har rätt att föra frågan om kommunens skyldighet att överta väghållningen till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen för behandling, och myndigheten kan vid vite ålägga kommunen att fullgöra denna skyldighet

Om det vägområde som hör till den enskilda väg som ska upphöra inte hör till en sådan gata som avses i 1 eller 2 mom., ska 12 § 5 mom. tillämpas.

14 §

Avtalsgrundad rätt till väg

Om rätten att bygga väg över någon annans fastighets område eller att använda en befintlig väg eller en i 8 § avsedd rätt grundar sig på ett avtal mellan parterna, binder avtalet endast dem som ingått eller godkänt avtalet eller är arvingar till dem.

På sådan på avtal grundad rätt ska vad som i denna lag föreskrivs om upphävande av vägrätt, indragning av väg eller vägdel samt upphävande av rätt enligt 8 § tillämpas.

15 §

Rätt till ersättning

Fastighetens ägare, en innehavare av en särskild rättighet och en vägdelägare har rätt att få ersättning för skada, olägenhet eller kostnad som bildande, upplåtande, ändring eller upphävande av en i denna lag avsedd rätt eller någon annan åtgärd som grundar sig på detta kapitel medför. Ersättning som betalas till en innehavare av en särskild rättighet ska beaktas när ersättningen till fastighetens ägare bestäms.

Rätt till ersättning föreligger dock inte om det överenskommits eller uppenbarligen förutsatts att ersättning inte betalas ut. Rätt till ersättning föreligger heller inte med anledning av åtgärder som har genomförts på det område som vid en förrättning av enskild väg anvisats för väg, om

Betänkande KoUB 13/2018 rd

dessa har inletts först efter det att området anvisats för vägändamål. Ersättningen ska då bestämmas till det belopp den skulle ha utgjort om åtgärderna inte hade vidtagits.

För olägenhet som uppstår till följd av en bygginskränkning enligt 5 § 4 mom. kan det bestämmas att ersättning ska betalas endast om olägenheten är synnerligen betydande.

16 §

Ersättningsansvar

Skyldig att betala ersättning enligt 15 § är den som drar nytta av åtgärden.

Ersättningar som beror på åtgärder enligt 11 § 1 mom. betalas av den som har krävt att åtgärden vidtas. Ersättningar som beror på åtgärder enligt 11 § 2 mom. betalas av den som använder vägen på ett sådant sätt att åtgärden blivit behövlig. Av särskilda skäl kan även någon annan sakägare åläggas att delta i betalningen av ersättningar.

Skyldighet att betala ersättning för olägenheter, skador och kostnader som uppstår vid indragning av vägar och vissa områden eller delar av dem på grund av allmänt behov enligt 12 § 2 mom. liksom vid inrättande av nya vägförbindelser ska åläggas den som har ansökt om eller krävt indragning. På de kostnader som förorsakas sakägarna tillämpas dessutom vad som föreskrivs om nödvändiga kostnader för intressebevakning i 82 § i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977).

17 §

Bestämmande av ersättning

De sakägare som berörs av en ersättning får avtala om ersättningens belopp och andra frågor som hänför sig till den. Avtalet får dock inte kränka någons rätt. Avtalet om ersättningar binder också den på vilken sakägarens rätt till fastigheten övergår. Om överenskommelse om ersättning inte nås, bestäms ersättningen vid en förrättning av enskild väg.

Vid beräkning och föreläggande av ersättningen iakttas i övrigt vad som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om ersättningar.

18 §

Beslutsfattande om vägrätt och andra vägrelaterade rättigheter

Beslut om bildande, ändring och upphävande av en vägrätt och en i 8 § avsedd rätt samt om andra frågor som avses i detta kapitel fattas vid förrättning av enskild väg.

På en tidigare belastad fastighet blir det område som behövs för uträtning, breddning eller annan förbättring av en enskild väg vägområde även utan förrättning av enskild väg, om fastighetens ägare har gett samtycke till en sådan åtgärd. Samtidigt upphör den del av ett vägområde som till följd av en uträtning blivit onödig att vara vägområde.

Om det för en väg har bildats ett väglag, kan även väglaget upplåta vägrätt till en tidigare befintlig väg eller vägrätt till förmån för annat än en fastighet samt upphäva en i 12 § 3 mom. avsedd enskild vägrätt eller en i 8 § avsedd rätt. Om ersättningsfrågorna inte avgörs i samband med detta, får en sakägare föra ersättningsfrågan till en förrättning av enskild väg för avgörande. Om det för

Betänkande KoUB 13/2018 rd

en väg inte har bildats ett väglag, kan en enskild vägrätt eller en i 8 § avsedd rätt upphävas även på basis av en anmälan till fastighetsregisterföraren.

Tillstånd för ett i 5 § 3 mom. avsett avlägsnande av en byggnad eller anläggning eller växtlighet, om ärendet inte avgörs i samband med en förrättning av enskild väg som är anhängig av någon annan orsak, och undantag från en i 5 § 4 mom. avsedd bygginskränkning beviljas av kommunens byggnadstillsynsmyndighet. På de avgifter som tas ut för beslut av kommunens byggnadstillsynsmyndighet tillämpas det som föreskrivs om avgifter i 145 § i markanvändnings- och bygglagen.

3 kap.

Väghållning och användning av väg

19 §

Anläggning av väg

En väg ska anläggas i enlighet med den vägrätt som bildats för den.

Till den del det vid bildandet av en vägrätt inte har bestämts närmare om saken, ska vägen anläggas så att dess ändamål uppnås förmånligt och så att vägen eller användningen av den inte medför onödig olägenhet eller störning för någon eller onödig olägenhet för miljön eller annan kränkning av ett allmänt intresse. Vid anläggningen ska också trafiksäkerheten beaktas.

Vid anläggningen av en väg ska utöver denna lag iakttas vad som föreskrivs i naturvårdslagen (1096/1996), vattenlagen (587/2011), lagen om fornminnen (295/1963), 3 kap. i skogslagen (1093/1996), miljöskyddslagen (527/2014) och andra lagar. Om det enligt någon annan lag krävs myndighetstillstånd för att anlägga eller använda en väg, får anläggningen av vägen inte inledas förrän tillstånd har beviljats.

20 §

Tidsfrist samt kostnadsförslag och plan för byggande av väg

När vägrätt bildas får en tidsfrist bestämmas inom vilken vägen ska vara färdig. Tidsfristen hindrar dock inte att anläggningen av en väg fortsätter efter det att tidsfristen har löpt ut. Om ingen tidsfrist har fastställts, ska vägen anläggas när vägdelägarnas trafikbehov kräver det.

När en vägrätt bildas för anläggning av en ny väg ska det vid behov upprättas ett kostnadsförslag och en plan för anläggningen av vägen. Om en i 1 mom. avsedd tidsfrist har bestämts, ska ett kostnadsförslag och en plan dock alltid upprättas.

21 §

Anläggning av väg på eller i närheten av ett område som ingår i nätverket Natura 2000

Om anläggningen av en väg betydligt försämrar de naturvärden på grund av vilka ett område har införlivats eller avses bli införlivat i det i naturvårdslagen avsedda nätverket Natura 2000 och

Betänkande KoUB 13/2018 rd

om inga hinder för anläggningen av vägen annars föreligger, ska förrättningsmännen vid förrättningen av enskild väg i samråd med den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen sträva efter att finna ett sådant alternativ där olägenheterna blir så små som möjligt på ett område som statsrådet föreslagit för nätverket Natura 2000 eller som införlivats i nätverket.

Om det inte är möjligt att till skäligena merkostnader anlägga vägen så att användarens behov tillgodoses på ett tillfredställande sätt, är staten, om så yrkas, skyldig att ersätta olägenheten eller lösa in det område för vilket ansökan om bildande av vägrätt har lämnats in.

Bestämmelser om nätverket Natura 2000 i övrigt finns i 10 kap. i naturvårdslagen. Den i 2 mom. avsedda frågan om huruvida den olägenhet som orsakas av att vägen över huvud taget inte kan anläggas eller området ska inlösas handläggs och avgörs enligt 53 § 3 mom. i naturvårdslagen.

22 §

Anläggningar som utgör hinder för anläggning eller flyttning av väg

Om en anordning eller anläggning eller en fristående byggnad som inte används som bostad utgör sådant hinder för anläggning av ny väg eller flyttning av väg att anläggningen av vägen utan flyttning av anordningen, anläggningen eller byggnaden skulle medföra ansevärd stegring av kostnaderna eller betydande olägenhet, och flyttningen inte orsakar anordningens, anläggningens eller byggnadens ägare skada eller nämnvärt förfång, kan vid förrättning av enskild väg rätt beviljas till flyttning av den till lämplig plats. På ägarens yrkande kan det även bestämmas att byggnaden ska lösas in.

23 §

Hot om tvångsutförande

Den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen kan på ansökan av en vägdelägare, ett väglag eller ägaren till en fastighet som har vägrätt förena ett sådant lagakraftvunnet beslut från förrättning av enskild väg eller en sådan lagakraftvunnen dom som gäller en åtgärd för väghållning som har utförts med stöd av denna lag med hot om tvångsutförande, om den som är skyldig att utföra åtgärden inte har vidtagit behövliga åtgärder inom den tidsfrist som förelagts vid förrättningen av enskild väg. Om den som är skyldig att utföra åtgärden är ett väglag, ska, innan ett beslut om verkställighet av hotet om tvångsutförande fattas, syssломannen eller bestyrelsen ges tillfälle att bli hörd i saken och, om väghållningsärendet inte behandlats vid väglagets stämma, stämman ges tillfälle att inom viss tid avge utlåtande.

Om den som är skyldig att vidta åtgärder inte har vidtagit behövliga åtgärder inom den tidsfrist som angetts i beslutet om föreläggande av hot om tvångsutförande, ska sökanden för verkställande av hotet om tvångsutförande underrätta den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen om detta. Genom beslutet om verkställande av hotet om tvångsutförande berättigas sökanden eller någon annan fysisk person att utföra eller låta utföra de åtgärder som bestämts vid en förrättning av enskild väg på bekostnad av den som är skyldig att utföra dem.

På hot om tvångsutförande tillämpas i övrigt viteslagen (1113/1990).

Betänkande KoUB 13/2018 rd

24 §

Underhåll av väg

En väg ska hållas i sådant skick som vägdelägarnas trafikbehov förutsätter, så att underhållet inte medför oskäligen kostnader för vägdelägarna och så att vägen eller användningen av den inte medför onödig olägenhet eller störning för någon eller onödig olägenhet för miljön eller annan kränkning av ett allmänt intresse. Vid underhållet av vägen ska också trafiksäkerheten beaktas.

Om vägen eller en vägdel inte är nödvändig för någon av vägdelägarna under vintern, behöver vinterunderhåll inte ordnas för den.

Vid underhållet av en väg ska dessutom iakttas vad som föreskrivs i naturvårdslagen (1096/1996), vattenlagen (587/2011), lagen om fornminnen (295/1963), 3 kap. i skogslagen (1093/1996), miljöskyddslagen (527/2014) och andra lagar. Om det enligt någon annan lag krävs myndighetstillstånd för att underhålla en väg, får underhållet av vägen inte inledas förrän tillstånd har beviljats.

25 §

Uppsättande av trafikanordning

På en väg ska det sättas upp trafikanordningar som är nödvändiga för vägdelägarnas trafikbehov, trafiksäkerheten och förebyggandet av de olägenheter som vägen medför.

Bestämmelser om uppsättande av trafikanordning på väg finns i övrigt i vägtrafiklagen (267/1981)

26 §

Anslutningar och plankorsning

Den som ansluter en enskild väg till en annan eller ansluter en fastighet till en enskild väg svarar för anslutningen och ska bygga och underhålla den. Om försummelse av denna skyldighet medför uppenbar fara för trafiken på den enskilda vägen, för vägunderhållet eller för trafiksäkerheten och den som gjort anslutningen trots uppmaning inte vidtar behövliga åtgärder, kan väglaget eller, om ett sådant inte har bildats, vägdelägarna åta sig arbetet på anslutarens bekostnad.

Bestämmelser om anslutning av enskilda vägar till landsväg finns i landsvägslagen (503/2005). Bestämmelser om plankorsningen mellan enskild väg och järnväg finns i banlagen (110/2007).

27 §

Vägdelägares väganvändning

Vägrätt ska användas så att användningen inte medför onödig skada på vägen eller olägenhet för någon fastighet. En vägdelägare har inte rätt att avvika från i 9 § avsedda bestämmelser och begränsningar utan tillstånd av ägaren till den belastade fastigheten.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

28 §

Andra än vägdelägares rätt att använda väg

Användningen av en enskild väg för regelbundna eller tillfälliga transporter, för regelbundet färdande och för verksamhet som tydligt ökar kostnaderna för underhållet av vägen är tillståndspliktig då den gagnar andra än vägdelägare. Tillstånd att använda vägen behövs dock inte för användning av vägen med stöd av allemansrätten eller för nödvändiga myndighetsuppgifter **eller genomförande av samhällsomfattande tjänster enligt postlagen (415/2011).**

Tillstånd för i 1 mom. avsedd användning av vägen kan beviljas för viss tid eller tills vidare. Ett tillstånd som har beviljats tills vidare kan återkallas. Ett tidsbundet tillstånd kan återkallas, om tillståndsvillkoren inte iakttas eller om bruksavgiften inte betalas.

För tillståndspliktig användning av en väg ska en bruksavgift betalas som ersättning, om inget annat avtalas. Den som använder vägen i strid med 1 mom. är skyldig att vid anfordran betala en bruksavgift för användningen. Bestämmelser om bruksavgiftens storlek finns i 38 § och bestämmelser om påförande av bruksavgift finns i 41 §.

Tillstånd för i 1 mom. avsedd regelbunden användning av vägen beviljas av väglaget eller, om ett väglag inte har bildats, av vägdelägarna. Tillstånd för tillfällig användning av vägen kan även beviljas av väglagets syssloman eller bestyrelse, eller av en vägdelägare, om ett väglag inte har bildats. Om någon annan än en vägdelägare har ett nödvändigt behov av att använda vägen, och han eller hon inte beviljas tillstånd till det, kan tillstånd dock beviljas vid en förrättning av enskild väg.

29 §

Förbud och begränsning av användning av väg samt avstängning av väg

Väglaget eller, om ett sådant inte har bildats, vägdelägarna kan för andra än vägdelägarna meddela ett förbud mot användningen av vägen för trafik med alla eller vissa slag av motor- eller hästfordon eller begränsa användningen av vägen. Ett sådant förbud eller en sådan begränsning utgör inte något hinder för färd till en vägdelägares fastighet i lovliga ärenden och hindrar inte en vägdelägare eller, om vägdelägarna bildar ett väglag, sysslomannen eller bestyrelsen att bevilja ett i 28 § avsett tillstånd för tillfällig användning av vägen, om det finns vägande skäl till det. Bestämmelser om förbud mot eller begränsning av användningen av vägar som får bidrag för väghållningen från staten eller kommunen finns i 85 §.

Förbud eller begränsningar som avses i 1 mom. ska tillkännages genom att ett behörigt vägmärke eller en annan trafikanordning sätts upp invid vägen.

En fastighetsägare får inte placera ut en avstängningsanordning vid en enskild väg på sin fastighet, om inte väglaget eller, om ett sådant inte har bildats, vägdelägarna samtycker till det. Om samtycke till en avstängningsanordning inte ges, kan fastighetsägaren emellertid vid förrättningen av enskild väg beviljas rätt att placera ut en avstängningsanordning om det är behövt på grund av den olägenhet som trafiken medför för fastigheten, på grund av trafiksäkerheten eller av andra särskilda skäl. Den som placerar ut en avstängningsanordning ska se till att vägdelägarna har möjlighet att använda vägen trots avstängningsanordningen. Bestämmelser om avstängning av vägar som får bidrag för väghållningen från staten eller kommunen finns i 85 §.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

30 §

Placeringen av samhällstekniska anordningar på vägområde

Efter det att ett vägområde har tagits i bruk som väg ges samtycke till placering i marken av sådana ledningar och mindre anordningar som ansluter till dem och som betjänar en fastighet eller samhället av väglaget eller, om ett sådant inte har bildats, av vägdelägarna. Samtycke av fastighetens ägare behövs då inte.

Om vägens faktiska sträckning avviker från det vägområde som angavs när vägrätten bildades, ska som vägområde betraktas det område i terrängen som de facto tagits i bruk som väg, om vägens sträckning är etablerad och det inte förekommer meningsskiljaktigheter om detta mellan parterna.

I övrigt ska i fråga om placering, ändring och avlägsnande samt ersättning för placering av i 1 mom. avsedda anordningar 161 och 162 § i markanvändnings- och bygglagen samt 28 kap. i **lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation** (917/2014) tillämpas.

Ett sådant samtycke som avses i 1 mom. ges på väglagets vägnar av sysslomannen eller bestyrelsen. Innan samtycke ges ska sysslomannen eller bestyrelsen meddela vägdelägarna om detta. Meddelandet ska tillställas vägdelägarna så som i 61 § 1 mom. föreskrivs om tillställande av kallelse till väglagsstämma. Om någon av vägdelägarna motsätter sig placeringen inom 21 dagar från sysslomannens eller bestyrelsens meddelande, ska beslut om samtycke fattas vid väglagets stämma. Om ett väglag inte har bildats ska vägdelägarna gemensamt besluta om samtycke.

31 §

Temporär användning av område som väg

Om en enskild väg till följd av översvämning, ras, jordras, grävarbete för en ledning på vägområdet eller någon annan sådan orsak temporärt inte kan användas, kan tillstånd ges att använda annans område tillfälligt som väg (tillfällig farväg). En förutsättning är att den tillfälliga farvägen inte medför betydande olägenhet för någon fastighet och inte kränker ett allmänt intresse enligt 4 § 3 mom.

Om en nödvändig transport inte kan ordnas via en befintlig väg, kan tillstånd ges att använda annans område tillfälligt för transport (tillfällig transportrutt), om det inte medför betydande olägenhet för någon fastighet och inte kränker ett allmänt intresse enligt 4 § 3 mom.

Om parterna inte har kommit överens om saken, beviljas den i 1 och 2 mom. avsedda rätten till tillfällig användning av annans område vid förrättning av enskild väg. Om behovet av en tillfällig farväg är överraskande och brådskande, och den tillfälliga farvägen är nödvändig för fastigheternas trafikbehov, får det område som behövs för den tillfälliga farvägen tas i bruk utan samtycke av fastighetens ägare eller innehavaren av en särskild rättighet och utan sådan rätt som beviljas vid förrättning av enskild väg.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

32 §

Temporär rätt att färdas

Den som innehar visst område utan att äga det kan för viss tid eller högst för den tid under vilken besittningen fortgår beviljas temporär rätt att på väg eller annars färdas över annans område, om det är nödvändigt för att inrätta en vägförbindelse och detta inte medför betydande olägenhet för någon fastighet och inte kränker ett allmänt intresse enligt 4 § 3 mom. Om parterna inte har kommit överens om saken, beviljas rätten att färdas vid förrättning av enskild väg.

Om det vid en förrättning av enskild väg är fråga om upplåtande av vägrätt eller avgörande av om någon har vägrätt eller motsvarande bruksrätt till en väg med stöd av någon annan lag, kan vid förrättningen av enskild väg den för vars fastighet eller näringsidkande vägrätt har sökts genom vägförrättning, beviljas temporär rätt att färdas på vägen eller annars över annans område, om det är nödvändigt för att vägförbindelse ska inrättas och om det inte medför betydande olägenhet för någon fastighet och inte kränker ett allmänt intresse enligt 4 § 3 mom. Den temporära rätten att färdas upphör när förrättningen av enskild väg vunnit laga kraft, om inget annat bestämts om hur länge rätten att färdas ska gälla när den beviljades. Rätten att färdas kan bestämmas att vara i kraft högst ett år från det att förrättningen av enskild väg vunnit laga kraft.

Som vägförbindelse för ett outbrutet område får användas moderfastighetens vägrätt utan ansökan om sådan rätt att färdas som avses i 1 mom. till dess att styckningen av det outbrutna området har antecknats i fastighetsregistret.

33 §

Ersättningar

Ägaren till en i 22 § 1 mom. avsedd anordning, anläggning eller byggnad har rätt att få ersättning för skada, olägenhet eller kostnad som orsakats av en flyttning av den eller, om inlösen av byggnad har krävts, av en inlösning. Rätt till ersättning föreligger dock inte om det överenskomits eller uppenbarligen förutsatts att ersättning inte betalas ut.

För användning av ett område som en sådan tillfällig färdväg och en sådan tillfällig transportrutt som avses i 31 §, för användning av en väg med stöd av en sådan temporär rätt att färdas som avses i 32 § samt för den olägenhet och skada som orsakas ska en skäligen ersättning betalas.

Skyldig att betala sådan ersättning som avses i 1 och 2 mom. är den som drar nytta av åtgärden.

De sakägare som berörs av en ersättning får avtala om ersättningens belopp och andra frågor som hänför sig till den. Avtalet får dock inte kränka någons rätt. Avtalet om ersättningar binder också den på vilken sakägarens rätt till fastigheten övergår. Om överenskommelse om ersättningen inte nås, bestäms ersättningen vid en förrättning av enskild väg. Ersättning för sådan temporär rätt att färdas som avses i 32 § 2 mom. avgörs dock i första hand vid den förrättning av enskild väg vid vilken vägförbindelsen även i övrigt avgörs. Vid beräkning av ersättning och föreläggande om betalning av ersättning iakttas vad som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om ersättningar.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

4 kap.

Väghållningsskyldighet

34 §

Väghållningsskyldighet

Den som har fått vägrätt till en enskild väg är skyldig att som vägdelägare delta i väghållningen av den enskilda vägen i enlighet med sin andel. Väghållningsskyldigheten börjar när vägrätten bildas eller upplåts och slutar när vägrätten upphävs.

35 §

Fördelning av väghållningsskyldigheten samt vägenheter

Väghållningsskyldigheten och kostnaderna för den fördelas mellan vägdelägarna utifrån vägenheterna. Vägenheterna fastställs för vägdelägarna i en vägenhetsberäkning. Väghållningsskyldigheten fördelas och vägenheterna beräknas mellan vägdelägarna efter den nytta var och en av dem anses ha av vägen. Vid beräkning av nyttan beaktas omfattningen av vägdelägarens kända väganvändning och kvaliteten på den i fråga om hela den enskilda vägen vid tidpunkten och i framtiden samt eventuell väganvändning som beror på vägdelägarens idkande av näring.

Om väghållningen skapar sådan nytta för någon del av vägen som inte kommer alla vägdelägare till godo eller om väglaget har bestämt att väghållningen för någon del av vägen ska vara av en högre eller lägre standard än vad den enskilda vägen i övrigt är, kan särskilda vägenheter fastställas för fördelning av väghållningsskyldigheten, dock med beaktande av vad som i 19 och 24 § föreskrivs om anläggning och underhåll av väg.

När vägrätt beviljas till en befintlig väg ska vägenheter fastställas för en väghållningsskyldig delägare genom behövliga ändringar i vägenhetsberäkningen. Om en lägenhet som har rätt till vägen har delats, ska det också fastställas vägenheter för de nya lägenheterna, om de fått vägrätt vid delningen.

Vägdelägare ska lämna information om ändringar som skett eller kommer att ske i deras väganvändning och om eventuella köp av delägarfastigheter och outbrutna områden till väglagets organ eller, om ett väglag inte har bildats, till de övriga vägdelägarna. Beslut om vägenheter, vägenhetsberäkningen och ändringar i dessa fattas vid förrättning av enskild väg, vid väglagsstämma eller av vägdelägarna gemensamt, om dessa inte bildat väglag.

36 §

Ändring av indelningen i vägenheter

Om de omständigheter som inverkar på väghållningsskyldigheten eller fördelningen av den väsentligt har förändrats, ska i vägenhetsberäkningen göras behövliga ändringar av fördelningen av vägenheter på yrkande av en vägdelägare.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Om vägenhetsberäkningen har varit i kraft oförändrad under minst fem år, har vägdelägare, oberoende av den i 1 mom. föreskrivna förutsättningen, rätt att kräva helt och hållet ny fördelning.

37 §

Vägavgift

På grundval av vägenheterna fastställs en vägavgift som tas ut av vägdelägarna för att täcka kostnaderna för väghållningen.

Vid förrättning av enskild väg eller vid väglagets stämma kan det bestämmas att vägavgiften utöver den avgift som fastställts på grundval av vägenheterna ska omfatta en grundavgift som är lika stor för alla vägdelägare och som högst täcker de direkta kostnaderna för skötseln av väglagets administrativa ärenden. Grundavgiftens belopp ska kunna verifieras.

Om anläggningen av en väg huvudsakligen kommer en fastighet till nytta först senare, är fastighetens ägare berättigad att kräva att den vägavgift som anläggningen av vägen föranleder för ägarens fastighets del fastställs i form av högst tio lika stora årsavgifter.

Om en vägdelägare kräver väghållning helt eller till viss del av uppenbart högre standard än vad som förutsätts i 19 och 24 §, ska delägaren, vid behov i förskott, betala de merkostnader som det orsakar.

38 §

Bruksavgift

Den bruksavgift för väg som avses i 28 § 3 mom. ska fastställas i enlighet med vad som anses skäligt med beaktande av den vägavgift som påförs delägare för motsvarande användning av vägen och den särskilda ökning av underhållskostnaderna som användningen av vägen eventuellt förorsakar.

Vid förrättning av enskild väg eller vid väglagets stämma kan det bestämmas att en grundavgift som högst täcker de direkta kostnaderna för skötseln av väglagets administrativa ärenden ingår i bruksavgiften. Grundavgiften är densamma för väglagets vägdelägare och för dem som omfattas av bruksavgiften. Grundavgiftens belopp ska kunna verifieras.

Om grunderna för fastställandet av bruksavgiften väsentligen har förändrats, ska bruksavgiften ändras på yrkande av en sakägare.

39 §

Bruksavgift i stället för vägavgift

För underhållet av en skogsväg kan det i stället för vägavgifter tas ut bruksavgifter av dem som använt vägen utifrån användningens omfattning. Då ska grunderna för fastställande av bruksavgifterna bestämmas med beaktande av de olika användningsformernas inverkan på kostnaderna för underhållet av vägen. Bruksavgiften ska debiteras sedan transporten ägt rum och betalas inom den tid som fastställts vid debiteringen.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

För underhållet av en färja eller något annat särskilt objekt som hör till en privat väg kan det i stället för vägavgifter tas ut bruksavgifter av dem som använt färjan eller det särskilda objektet utifrån användningens omfattning.

Om någon har fått vägrätt med stöd av någon annan lag än denna, kan för denne i stället för vägavgift fastställas en bruksavgift, om användningen av vägen endast är tillfällig. Bruksavgiften är då en årlig avgift, om inte något annat avtalas, och på grunderna för fastställandet tillämpas 38 §.

Om en vägdelägare använder vägen tillfälligt på ett sätt som avsevärt avviker från vad som har beaktats vid fastställandet av vägenheter, kan en bruksavgift som motsvarar den uppskattade användningen av vägen fastställas för sådan tillfällig väganvändning. Avgiften kan fastställas retroaktivt för högst tre år från tidpunkten för fastställandet.

40 §

Ersättning för tidigare anlagd väg

Om en vägdelägare eller någon som har temporär rätt att färdas på väg enligt 32 § eller tillstånd att använda vägen mot en bruksavgift enligt 28 § kan anses ha betydande nytta av den anläggning av vägen som skett under de femton år som närmast föregått bildandet av vägrätten eller den avsevärda ökningen av vägdelägarens väganvändning eller fastställandet av bruksavgiften, kan denne åläggas att betala en skälig del av kostnaderna för anläggningen av vägen. När ersättningens storlek bestäms ska den tid som förflutit från anläggningen av vägen samt nyttan av vägen beaktas. Ersättningsfrågan avgörs när vägrätten bildas eller när den som innehar vägrätt börjar använda vägen mer eller när bruksavgiften fastställs.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte en fastighet som tillkommit vid delning, när motsvarande väghållningsskyldighet redan beaktats vid bestämmandet av väghållningsskyldigheten för den fastighet som varit föremål för delning.

41 §

Bestämmande av vägavgift och bruksavgift

Om ett väglag har bildats för en enskild väg, bestämmer väglaget vid väglagets stämma vägavgifterna och grunderna för bruksavgifterna samt fastställer vid behov bruksavgifterna.

För bestämmandet av vägavgifter ska sysslomannen eller bestyrelsen bereda ett förslag till debiteringslängd. De vägavgifter som i debiteringslängden föreslås bli uttagna ska fördelas mellan vägdelägarna enligt det antal vägenheter som framgår av vägenhetsberäkningen.

Av debiteringslängden ska framgå den vägrätt för vilken vägavgiften tas ut hos vägdelägaren, varje betalningsskyldig vägdelägare och antalet vägenheter samt vägavgiften specificerad så att den vägavgift som tas ut enligt antalet vägenheter, den eventuella grundavgiften och andra avgifter framgår av den. Debiteringslängden träder i kraft 30 dagar efter att den fastställts.

Vägavgifterna bestäms av väglaget vid stämman genom godkännande av debiteringslängden. Om stämman ändrar det totala beloppet av de vägavgifter som tas ut, ska den samtidigt göra ändringar som följer av detta i debiteringslängden. Vid väglagets stämma kan även tekniska rättelser göras i debiteringslängden. Om ett väglag inte har bildats, beslutar vägdelägarna gemensamt om bruksavgifterna.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Grunderna för bruksavgiften godkänns av väglaget, och utifrån dessa grunder fastställer väglaget, sysslomannen eller bestyrelsen bruksavgiften. Bruksavgiften tas ut av sysslomannen eller bestyrelsen. Om ett väglag inte har bildats, beslutar vägdelägarna gemensamt om bruksavgifterna. Bruksavgiften kan fastställas retroaktivt för högst tre år från tidpunkten för fastställandet.

Den som är skyldig att betala bruksavgift ska utan dröjsmål efter avslutad användning av vägen lämna en redogörelse för den transporterade varumängden, transportsättet och transporttiden eller den övriga användningen av vägen till sysslomannen eller bestyrelsen eller, om ett väglag inte har bildats, till vägdelägarna eller den vägdelägare som har gett tillstånd att använda vägen. Om ingen redogörelse lämnas kan avgiften fastställas enligt uppskattning.

42 §

Uttag av vägavgift och bruksavgift

Uttag av vägavgift sker på grundval av utdraget ur debiteringslängden och uttag av bruksavgift på grundval av debiteringslängden eller någon annan av väglaget, sysslomannen eller bestyrelsen fastställd bestämmelse. Samma förfarande gäller en sex procents årlig ränta på avgifterna, räknat från förfallodagen, inklusive skäliga indrivningskostnader. Avgifterna, räntan och indrivningskostnaderna är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). ~~Besvär över olaglig debitering anföras hos tingsrätten.~~

Om det råder delade meningar om bruksavgiften, ska den underställas väglagets stämma för avgörande. I så fall är endast en bruksavgift baserad på väglagets beslut utsökbar. (Nytt 2 mom.)

43 §

Ersättning för iståndsättande av väg

Om en vägdelägare i strid med 27 §, eller om någon som har en i 32 § avsedd temporär rätt att färdas på väg eller ett i 28 § avsett tillstånd att använda vägen mot en bruksavgift har använt vägen på ett sätt som inte beaktats när vägenheterna, bruksavgifterna eller ersättningen enligt 33 § 2 mom. fastställdes och som betydligt ökat slitaget på vägen eller skadat den, är denne skyldig att ersätta merkostnaderna för iståndsättandet av vägen.

Om någon som inte har vägrätt eller annan rätt att använda vägen använder den i strid med 28 § och skadar den, är denne skyldig att ersätta merkostnaderna för iståndsättandet av vägen.

44 §

Vägdelägarnas ansvar för en förbindelse eller skyldighet

För en förbindelse eller en annan skyldighet i anknytning till gemensam väghållning ansvarar i det förhållande som deras vägenheter anger de som vid tidpunkten för förbindelsens eller skyldighetens tillkomst var vägdelägare.

Om en avgift som föranleds av en förbindelse eller skyldighet inte alls eller endast delvis har kunnat drivas in hos någon ansvarsskyldig, ansvarar de övriga ansvarsskyldiga för det bristande beloppet i det förhållande som deras vägenheter anger.

Bestämmelse om ansvar för förbindelser när vägdelägarna inte bildar ett väglag finns i 69 §.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

45 §

Nya vägdelaäares ansvar för förbindelser och skyldigheter

Vid delning av fastighet övergår ansvaret för förbindelser och skyldigheter som avses i 44 § på de vid delningen bildade fastigheterna i det förhållande som de vägenheter som påförs dem anger.

Om det efter det att en förbindelse eller skyldighet ingåtts, i andra än i 1 mom. avsedda fall, tillkommer en ny väghållningsskyldig och den åtgärd som föranletts av förbindelsen eller skyldigheten även är denne till fördel vid användning av vägen, kan vid fastställandet av vägenheter för den nya väghållningsskyldige samtidigt beslutas att denne ska ansvara för förbindelsen eller skyldigheten i enlighet med sina vägenheter, dock inte med ett större belopp än vad som motsvarar den nytta denne har av åtgärden.

Om en fastighet har övergått till en ny ägare, är denne ansvarig för de förbindelser och skyldigheter som har uppkommit för den föregående ägaren till följd av väghållningen, dock inte för sådana avgifter som den föregående ägaren har försummat att betala.

46 §

Vägdelaäares rätt att kräva betalning av betalningsskyldig

En vägdelaäare som betalat det som en annan betalningsskyldig vägdelaäare är ansvarig för att betala, har rätt att utkräva betalning av den betalningsskyldige.

Om en fastighets nya ägare med stöd av 45 § har tvingats betala vägavgift som den föregående ägaren försummat eller göra en betalning för fullgörande av i 44 § avsedd tidigare förbindelse eller skyldighet som föranletts av anläggning av väg eller av att någon betalningsskyldigs andel inte kunnat drivas in, har den nya ägaren rätt att utkräva betalningen av den föregående ägaren.

Krav som gäller betalningar som avses i denna paragraf handläggs vid tingsrätt.

47 §

Lagstadgad panträtt och säkerhet för betalning av vägavgift

En fastighet utgör pant för vägdelaäarens betalning av avgifter enligt denna lag och räntorna på dem enligt vad som föreskrivs i 20 kap. i jordabalken (540/1995).

Den ersättningsskyldiges fastighet utgör pant för de kostnader som avses i 43 § 1 mom. och i 23 och 26 § enligt vad som föreskrivs i 20 kap. i jordabalken.

Om vägdelaäaren inte äger en sådan fastighet ur vilken vägavgift kan tas ut med förmånsrätt, kan vägdelaäarna besluta att vägdelaäaren i fråga ska ställa säkerhet för betalningen av den del av skulden eller av någon annan skyldighet som motsvarar vägdelaäarens andel av ansvaret, eller att vägdelaäaren i förskott ska betala sin andel av skulden eller uppfylla någon annan skyldighet. Ett belopp som betalats i förskott får inte användas eller utmätas för annat ändamål än för att uppfylla skyldigheten i fråga.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

5 kap.

Förvaltning av enskild väg

48 §

Förvaltning av enskild väg

Förvaltningen av en eller flera enskilda vägar sköts av ett väglag som svarar för väghållningen eller, om ett sådant inte har bildats, av vägdelägarna i enlighet med vad de sinsemellan kommer överens om.

Vägdelägarna får även, om de så önskar, bemyndiga någon annan att sköta väghållningen av den enskilda vägen.

49 §

Bildande av väglag

Ett väglag bildas vid förrättning av enskild väg eller vid väglagets konstituerande stämma, till vilken den enskilda vägens alla vägdelägare har blivit kallade av en av vägdelägarna i enlighet med det kallelseförfarande som föreskrivs i 61 §. Ett väglag kan även bildas genom beslut av fastighetsregisterföraren, om det inte av särskilda skäl finns behov av att behandla ärendet vid en förrättning av enskild väg.

Vid förrättning av enskild väg ska bestämmas att ett av vägdelägarna bestående väglag bildas för skötseln av vägärenden, om det måste anses vara behövt på grund av antalet vägdelägare eller en ändamålsenlig skötsel av väghållningen eller av någon annan orsak. Ett gemensamt väglag för en ny, ännu inte anlagd väg och en befintlig väg kan inte bestämmas bli bildat, om två tredjedelar av de närvarande delägarna i den befintliga vägen motsätter sig detta.

När ett väglag bildas ska väglaget besluta om huruvida väglagets verkställande organ ska vara en syssloman eller en bestyrelse och i enlighet med det beslutet välja syssloman och en ställföreträdare för denne eller medlemmar och behövliga ersättare till bestyrelsen samt fatta beslut om väglagets namn och om antagande av stadgar för väglaget. Vad som i denna lag föreskrivs om sysslomannen om medlemmarna i bestyrelsen tillämpas även på sysslomannens ställföreträdare och på ersättarna i bestyrelsen.

Väglaget uppstår genom en anteckning om bildandet i fastighetsdatasystemet.

50 §

Uppgifter om enskild väg

Väglagets verkställande organ ska se till att det i registret över enskilda vägar som avses i 89 § finns i den paragrafen avsedda uppdaterade uppgifter om väglaget och att det i det nationella informationssystemet för väg- och gatunätet finns uppdaterade uppgifter om en enskild vägs vikt-begränsningar avsedda i enligt 56 § 3 mom. 9 punkten och om förbud eller begränsning av användning av väg avsedd i 29 § 1 mom.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Om ett väglag inte har bildats ska vägdelägarna gemensamt se till att det i det nationella informationssystemet för väg- och gatunätet finns uppdaterade uppgifter om en enskild vägs viktbe-
gränsningar avsedda i 56 § 3 mom. 9 punkten och om förbud eller begränsning av användning av
väg avsedd i 29 § 1 mom.

Vägdelägarna ska ge väglaget de uppgifter om sig själva och sin väganvändning som behövs
för väglagets förvaltning och väghållningen. En vägdelägare ska särskilt se till att anmäla sina
adressuppgifter och ändringar i dem. Om ett väglag inte har bildats har vägdelägarna rätt att få de
uppgifter om varandra som behövs för att ordna den gemensamma väghållningen. (Nytt 3 mom.)

51 §

Väglagets stadgar

Väglaget kan upprätta stadgar om sin förvaltning och övriga verksamhet. I väglagets stadgar
ska åtminstone väglagets namn, hemort och organ anges. Stadgarna får avvika från bestämmel-
serna i denna lag, om det är särskilt tillåtet. I andra frågor som ska bestämmas i väglagets stadgar
ska det som föreskrivs i denna lag iakttas.

Om väglagets stadgar avviker från bestämmelserna i denna lag, krävs det att väglaget antar
stadgarna enhälligt. I annat fall räcker ett majoritetsbeslut.

Väglagets stadgar får inte kränka de rättigheter vägdelägare har enligt denna lag eller likabe-
handlingen av vägdelägarna. Alla vägdelägare har rätt att på begäran få en kopia av väglagets
stadgar av sysslomannen eller bestyrelsens ordförande.

Vägdelägare har rätt att begära att stadgarna ska behandlas och granskas av väglagsstämman.

Stadgarna träder i kraft genom en anteckning om godkännande av stadgarna i fastighetsdata-
systemet.

52 §

Väglagets behörighet

Väglaget får ingå förbindelser som är behövliga med tanke på väghållningen, skaffa lös egen-
dom, fatta beslut om placering i marken av sådana ledningar och mindre anordningar som anslu-
ter till dem och som betjänar en fastighet eller samhället på vägområdet samt kära och svara för
sina förpliktelser. Väglaget får även skaffa, köpa eller erbjuda väglagets medlemmar andra tjäns-
ter som bestäms i väglagets stadgar.

53 §

Val av syssloman eller bestyrelse för väglaget

Väglaget utser syssloman eller medlemmarna av bestyrelsen för väglaget för högst fyra år i
sänder. Till bestyrelsen ska tre till fem ordinarie medlemmar utses, om inget annat bestäms i stad-
garna. Om de ordinarie medlemmarna är tre, ska minst en ersättare utses. För sysslomannen kan
en ställföreträdare utses. De som utses för ovan nämnda uppgifter måste ge sitt samtycke. De be-
höver inte vara vägdelägare.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Sysslomannen och medlemmarna av bestyrelsen samt de som granskar redovisningen, om granskare har utsetts, har rätt till skäligt, vid väglagets stämma bestämt arvode för sitt uppdrag samt till ersättning för kostnader som uppdraget orsakar dem.

54 §

Bestyrelsens konstituering och anmälan till Lantmäteriverket

Bestyrelsen utser bland sina ordinarie medlemmar en ordförande och en vice ordförande, om väglaget inte har utsett dem.

Bestyrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller vice ordföranden och är beslutför när ordföranden eller vice ordföranden och hälften av de ordinarie ledamöterna personligen är närvarande eller representerade av suppleanter.

Som bestyrelsens beslut gäller den åsikt som majoriteten understöder. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst.

Bestyrelsen ska konstituera sig direkt efter valet. Bestyrelsen och sysslomannen ska till Lantmäteriverket göra anmälan om bildandet av väglaget med de uppgifter som avses i 89 § samt anmäla ändringar som gäller väglaget och dess verkställande organ.

55 §

Sysslomannens och bestyrelsens ansvar och jäv

Sysslomannen och bestyrelsen ska med omsorg sköta väglagets angelägenheter. Om de vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakat väglaget skada, är de skyldiga att ersätta denna, om inte den åtgärd av vilken skadan förärläts godkänts vid granskningen av räkenskaperna eller annars blivit godkänd.

Väglagets stämma kan befria sysslomannen, en medlem av bestyrelsen eller en granskare av redovisningen från uppdraget redan före mandattidens utgång.

Sysslomannen eller en medlem i bestyrelsen får inte delta i behandlingen eller avgörandet av frågan om ett ekonomiskt betydande avtal mellan sig och väglaget eller något annat betydande ärende där hans eller hennes enskilda intressen kan stå i strid med väglagets.

56 §

Sysslomannens och bestyrelsens uppgifter

Sysslomannen eller bestyrelsen sörjer för väghållningen av väglagets vägar och för väglagets förvaltning samt för att dessa ordnas på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med de instruktioner väglaget gett. Sysslomannen eller bestyrelsen svarar även för att skötseln av och tillsynen över väglagets finanser är ordnade på behörigt sätt.

Väglagets namn tecknas av sysslomannen eller, om en bestyrelse har tillsatts, av bestyrelsens ordförande eller två av bestyrelsens medlemmar tillsammans, eller på ett i stadgarna angivet sätt. Inför domstol eller hos andra myndigheter företräds väglaget av sysslomannen eller dennes ställföreträdare eller av en medlem av bestyrelsen eller dennes ersättare.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i denna lag har sysslomannen och bestyrelsen särskilt i uppgift att

1) föra bok över väglagets inkomster, utgifter, tillgångar och skulder samt för granskning av redovisning för föregående räkenskapsperiod vid väglagsstämman,

2) utarbeta förslag till väglagets budget för följande räkenskapsperiod samt framlägga det för fastställelse vid väglagsstämman,

3) för fastställelse vid väglagsstämman utarbeta förslag till vägenhetsberäkning för bestämmande av vägenheter eller ändring av deras fördelning,

4) för fastställelse vid väglagsstämman utarbeta ett i 41 § avsett förslag till debiteringslängd och till grunder för bruksavgifterna samt vid behov till bruksavgifter, ändring och nytt bestämmande av dem,

5) fastställa bruksavgiften i enlighet med de bestämda grunderna och transporten i fråga,

6) sköta uttagande av väg- och bruksavgifter,

7) sammankalla väglagets årsstämma och vid behov extra stämma,

8) tills vidare eller för viss tid förbjuda eller begränsa trafik på väg eller vägdel om det på grund av tjällossning, överraskande väderleksförhållanden eller någon annan motsvarande orsak behövs för att förebygga vägsador eller för att trafiksäkerheten kräver det,

9) fastställa största tillåtna belastning för bro, färja eller annan vägdel om det finns skäl till det samt se till att uppgiften förs in i det nationella informationssystemet för väg- och gatunätet,

10) vid behov på villkor som sysslomannen eller bestyrelsen fastställt meddela tillstånd att tillfälligt enligt 28 § 4 mom. använda väg eller överskrida den tillåtna belastningen för bro, färja eller annan vägdel eller till annan särskild transport som kan skada vägen,

11) vid behov bereda ett förslag till stadgar för väglaget eller till ändring av dem för väglagsstämman,

12) föra protokoll över sina möten och de beslut som fattats vid dem, samt

13) sammankalla väglagets stämma för att avgöra ett rättelseyrkande eller själva avgöra ett rättelseyrkande över sina beslut.

57 §

Delgivning till väglag

Väglaget anses ha fått del av en stämning, ett myndighetspåbud eller någon annan delgivning när de i laga ordning har delgetts den syssloman eller en sådan medlem av bestyrelsen som framgår av fastighetsdatasystemet. Om informationen har delgetts en person som enligt fastighetsdatasystemet är syssloman eller medlem av bestyrelsen, ska delgivningen anses giltig även om personen i fråga inte längre sköter uppdraget.

58 §

Väglagets stämma

Vägdelägarna beslutar om väghållningen och andra angelägenheter som gäller väglaget vid väglagets stämma.

Väglagets stämma kan även hållas i en elektronisk verksamhetsmiljö om det beslutas vid väglagets stämma eller bestäms i väglagets stadgar.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i denna lag ska väglagets stämma särskilt fatta beslut om

- 1) fastställande av en budget för följande eller innevarande räkenskapsperiod och när väglagets räkenskapsperiod ska börja och sluta,
- 2) granskning och godkännande av redovisningen för föregående räkenskapsperiod eller förordnande av två personer att på förhand och efteråt granska redovisningen och lämna stämman en redogörelse för granskningens resultat,
- 3) beviljande av ansvarsfrihet för sysslomannen eller bestyrelsen,
- 4) val av väglagets syssloman eller bestyrelse och befrielse av sysslomannen eller bestyrelsen från uppdraget,
- 5) fastställande av vägenhetsberäkningen,
- 6) fastställande av debiteringslängden för vägavgifter och bestämmande av grunderna för bruksavgiften samt vid behov fastställande av bruksavgifter,
- 7) upptagande av penninglån,
- 8) sökande av rågång som avses i 103 § 2 mom. i fastighetsbildningslagen, när detta behövs för väghållningen,
- 9) utfärdande av anvisningar om väghållningen till sysslomannen eller bestyrelsen,
- 10) beviljande av tillstånd för regelbunden användning av vägen för andra än vägdelägare,
- 11) upplåtande av vägrätt till befintlig väg eller upphävande av vägrätt som upplåtits av väglaget,
- 12) väglagets stadgar,
- 13) bemyndigande av en utomstående aktör att sköta vägförvaltningen och väghållningen,
- 14) initiativ som vägdelägarna tagit i fråga om väghållningen. (Ny 14 punkt)

59 §

Beslutsfattande i väglag

Vid väglagets stämma använder vägdelägarna sin rösträtt enligt antalet vägenheter. Röstetalet för någon av vägdelägarna får dock inte överstiga trettio procent av det sammanlagda antalet vägenheter för de delägare som är företrädare vid stämman. Väglagets stämma ska först fatta beslut om röstandelar.

Vid omröstning avgörs alla ärenden med enkel majoritet med undantag för beslut som avses i 51 § 2 mom. och 68 §. Vid lika röstetal gäller som beslut den åsikt som stämmans ordförande har omfattat.

Vägdelägare har rätt att bemyndiga annan att utöva sin talan och rösträtt vid väglagets stämma.

60 §

Tidpunkt för väglagets stämma

Väglaget ska hålla årsstämma varje år och vid behov även andra stämmor. Beslut om tidpunkten för väglagets stämma kan fattas vid väglagets stämma eller anges i stadgarna. Vägslagsstämma ska därtill hållas om minst en fjärdedel av vägdelägarna kräver att en stämma hålls.

Med avvikelse från 1 mom. kan vägdelägarna vid väglagets stämma besluta eller i stadgarna ange att väglaget inte ska sammanträda till årsstämma varje år. En stämma som motsvarar års-

Betänkande KoUB 13/2018 rd

stämman ska dock hållas åtminstone vart fjärde år och på den ska vad som föreskrivs om årsstämma tillämpas.

61 §

Samman kallande av väglagets stämma

Väglagsstämman sammankallas av sysslomannen eller bestyrelsen eller av någon annan i väglagets stadgar angiven aktör. En skriftlig kallelse till stämma ska sändas till varje vägdela gä re vars postadress är känd för väglaget eller som har meddelat väglaget en e-postadress eller någon annan datakommunikationsförbindelse för sändande av kallelsen. I väglagets stadgar kan det även bestämmas om andra kompletterande sätt att informera om tidpunkten för väglagets stämma. **Kallelsen ska tillställas vägdela gä rna tidigast två månader och senast två veckor före stämman. I väglagets stadgar kan den kortare tidsfristen förlägnas och den längre förkortas.**

I kallelsen till en årsstämma ska förslaget till debiteringslängd nämnas, likaså sådana ärenden av betydelse för väghållningen som ska avgöras vid stämman. Väglagets stadgar ska sändas till vägdela gä rna som bilaga till kallelsen. I kallelsen till en extra stämma ska de ärenden nämnas som avgörs vid stämman. Förslaget till debiteringslängd ska under minst två veckor före stämman hållas tillgängligt för vägdela gä rna på en i kallelsen angiven plats eller sändas till vägdela gä rna som bilaga till kallelsen.

Vägdela gä rna ska ges möjlighet att bekanta sig med de protokoll som efter den senaste årsstämma upprättats över de möten väglagets organ ordnat och de beslut organen fattat. Protokollet ska under minst två veckor före stämman hållas tillgängliga för vägdela gä rna på en i kallelsen angiven plats.

Om sysslomannen eller bestyrelsen eller någon annan i väglagets stadgar angiven aktör underlåter att sammankalla årsstämma eller vägrar att kalla vägdela gä rna till extra stämma, kan stämman på ansökan av en vägdela gä re hållas under ledning av en förrättningsingenjör i samband med förrättning av enskild väg, eller så kan den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen på ansökan av en vägdela gä re, efter att ha gett sysslomannen eller bestyrelsen tillfälle att bli hörd, berättiga sökanden att kalla vägdela gä rna till stämma på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

Vad som i 1—3 mom. föreskrivs om vägdela gä re gäller även andra sakägare vars ärenden behandlas på väglagets stämma.

62 §

Protokoll över väglagets stämma

Stämmans ordförande eller någon annan i väglagets stadgar angiven aktör ska se till att ett protokoll upprättas över stämmans beslut. Protokollet ska undertecknas av stämmans ordförande samt justeras av minst två personer som stämman har valt för detta ändamål eller godkännas av stämman. Protokollet jämte bilagor ska senast fjorton dagar efter stämmans slut hållas tillgängligt för vägdela gä rna.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Alla vägdelägare och andra som de ärenden som behandlats vid stämman gäller har rätt att av sysslomannen eller bestyrelsens ordförande på begäran få ett utdrag ur eller en styrkt kopia av protokollet.

63 §

Ändringar i väglaget

Beslut om sammanslagning av två eller flera väglag, delning av väglag och upplösning av väglag fattas vid förrättning av enskild väg eller genom beslut av väglagen i fråga. Sammanslagning av väglag samt delning och upplösning av ett väglag kan även ske genom beslut av fastighetsregisterföraren, om det inte av särskilda skäl finns behov av att behandla ärendet vid en förrättning av enskild väg. Beslut om att ansluta en väg eller vägdel till väglagets väg kan fattas vid en förrättning av enskild väg eller genom avtal mellan väglaget och vägdelägarna i den vägdel som ska anslutas.

Sammanlagning och delning kan genomföras genom väglagens egna beslut, om det väglag som ska delas eller alla de väglag som ska slås samman har godkänt sammanslagningen eller delningen samt det framtida väglagets indelning i vägenheter vid sin egen stämma. Om väglaget har bildats med stöd av 49 § 2 mom., ska väglaget underrätta fastighetsregisterföraren om upplösning av väglaget och samtidigt lämna in den sista vägenhetsberäkningen.

När en landsväg dras in ska det i första hand utredas om det finns möjlighet att ansluta den enskilda väg som bildas som ett resultat av indragningen till ett redan befintligt väglag.

En förutsättning för de ändringar som avses i 1 och 2 mom. är att ändringen behövs för att väghållningen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt och att den inte medför betydande olägenhet för någon fastighet. Sysslomannen eller bestyrelsen ska göra en anmälan till fastighetsdatasystemet om sådana ändringar som avses i 1–3 mom. Ändringen träder i kraft genom en anteckning om den i fastighetsdatasystemet.

64 §

Rättelse av väglagets, sysslomannens eller bestyrelsens beslut

En vägdelägare eller någon annan sakägare vars rätt är föremål för ett beslut som fattats av väglagets stämma eller den konstituerande stämman eller av sysslomannen eller bestyrelsen får hos väglagets stämma yrka på rättelse av beslutet på den grunden att beslutet inte tillkommit i laga ordning eller strider mot lag eller väglagets stadgar eller kränker hans eller hennes rättigheter.

Rättelseyrkande ska framställas inom trettio dagar från det att beslutet fattades. Väglagets syssloman eller bestyrelse ska inom trettio dagar från det att rättelseyrkandet framställdes sammankalla väglagsstämman för att behandla rättelseyrkandet. Sysslomannen eller bestyrelsen har även rätt att inom samma tid avgöra ett yrkande på rättelse av ett beslut som denna själv har fattat.

Bestämmelser om väckande av talan mot väglaget finns i 65 § 3 mom.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

65 §

Klander av väglagets beslut

En vägdelägare eller annan sakägare har rätt att klandra ett beslut av väglagsstämman eller den konstituerande stämman genom talan mot väglaget, om

1) procedurbestämmelserna i denna lag eller i väglagets stadgar inte har iakttagits vid behandlingen av ett ärende,

2) beslutet strider mot denna lag eller väglagets stadgar,

3) beslutet kränker hans eller hennes rättigheter eller likställighet av vägdelägarna.

Genom en dom med anledning av en klandertalan kan ett beslut förklaras ogiltigt eller ändras på yrkande av käranden. Beslutet kan ändras endast om det kan konstateras vilket innehåll det borde ha haft.

Klandertalan mot väglaget ska väckas vid den tingsrätt som fungerar som jorrdomstol inom tre månader från det att beslutet fattades. Behörig tingsrätt är den tingsrätt som är jorrdomstol inom vars domkrets den aktuella vägen är belägen. Om vägen är belägen inom två eller flera jorrdomstolskretsar avgörs ärendet av den tingsrätt som är jorrdomstol inom vars domkrets största delen av den väg som ärendet gäller är belägen.

Om beslutet gäller en sådan sakägares rätt som inte är vägdelägare och som inte varit närvarande vid den stämma där beslutet fattades, har sakägaren rätt att väcka klandertalan inom tre månader från den dag då han eller hon bevisligen fick del av beslutet. Om det med anledning av beslutet har gjorts ett i 64 § avsett rättelseyrkande, har vägdelägare och andra sakägare dock rätt att väcka talan mot väglaget vid tingsrätten inom 30 dagar från delfäendet av det beslut som meddelats med anledning av rättelseyrkandet.

~~Sakägarna har rätt att söka ändring genom besvär i tingsrättens avgörande i ett sådant ärende som avses i 1 mom. i enlighet med vad som föreskrivs i rättegångsbalken. Behörig hovrätt är den hovrätt inom vars domkrets väglagets väg är belägen. Om vägen är belägen inom två eller flera hovrättsdomkretsar är den hovrätt behörig inom vars domkrets största delen av den väg som ärendet gäller är belägen.~~

66 §

Skattefrihet för väglag

Väglag är befriade från skatt till staten, kommunen och församlingen för inkomst och förmögenhet som tillkommit med stöd av denna lag.

67 §

Väglagets skulder och upplösning av väglaget

När en borgenär av väglaget har krävt betalning av en till betalning förfallen skuld och väglaget inte har tillgångar att betala skulden, ska sysslomannen eller bestyrelsen utan dröjsmål vidta åtgärder för debitering och indrivning av de vägavgifter som ska tas ut av vägdelägarna för att betala skulden.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

När den väg som väglaget förvaltar dras in, förfaller väglagets skulder till betalning. Väglaget betraktas som upplöst när dess skulder blivit betalade. Om väglagets tillgångar överstiger dess skulder, ska överskottet, om inte något annat följer av rättsförhållandena mellan vägdelägarna, fördelas mellan dem i enlighet med de vägenheter som gällde vid beslutet om indragning av vägen. Före delningen av överskottet ska den icke utnyttjade delen av stats- och kommunalbidraget för det år då vägen dras in återbetalas inom tre månader från det att beslutet om indragning av vägen har vunnit laga kraft.

68 §

Bemyndigande av utomstående aktör

Väglagets stämma kan enhälligt besluta eller, om ett väglag inte har bildats, delägarna sinsemellan komma överens om att bemyndiga en annan aktör eller sammanslutning att ta hand om förvaltningen och väghållningen av den enskilda vägen i högst fyra år åt gången. Bemyndigandet genomförs genom ett avtal mellan vägdelägarna och den aktör som bemyndigas.

Ett fortsatt bemyndigande av en utomstående aktör eller sammanslutning måste fastställas genom ett enhälligt beslut vid väglagets stämma eller, om ett väglag inte har bildats, genom ett avtal mellan vägdelägarna. Om inget beslut om fortsatt bemyndigande fattas inom den tid som nämns i 1 mom., anses bemyndigandet ha upphört att gälla.

En utomstående aktör använder med stöd av bemyndigandet den beslutanderätt som väglaget eller vägdelägarna har enligt denna lag, om inget annat avtalas. Den utomstående aktören är då ansvarig för vägen på samma sätt som väglaget eller vägdelägarna hade varit ansvariga för den.

Genom förordning av statsrådet kan vid behov närmare bestämmelser utfärdas om förfarandet för bemyndigande av en annan aktör att sköta väghållningen.

69 §

Vägdelägare som inte bildar väglag

Om vägdelägarna inte bildar ett väglag, är en av vägdelägarna vidtagen åtgärd som berör väghållningen som sådan bindande för en vägdelägare endast om den har avtalats skriftligt. För ett avtal eller en förbindelse som gäller en väg ansvarar inför avtalsparten endast de vägdelägare som ingått avtalet eller förbindelsen.

Om det mellan vägdelägare förekommer meningsskiljaktighet beträffande en vägdelägares skyldighet att delta i kostnaderna för åtgärder som en annan vägdelägare har vidtagit i fråga om vägen utan att delägarna avtalat om saken, ska det vid förrättning av enskild väg avgöras om den nytta som åtgärden medfört kommit delägaren i fråga till godo och vid behov, om ett yrkande har framställts inom tre år från det att åtgärden genomfördes, förplikta den delägaren att ersätta en skäligen del av kostnaderna, dock högst så mycket som motsvarar den nytta han eller hon fått.

Vägdelägare har rätt att ansöka om förrättning av enskild väg, där det kan fastställas att ett väglag ska bildas under de förutsättningar som föreskrivs i 49 § 2 mom.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

70 §

Kära och svara utan väglag

Vägdelägare som inte bildar väglag kärar och svarar gemensamt i vägärenden.

En vägdelägare får dock ensam föra talan till alla delägares förmån. Rätten kan då förordna att övriga delägare som är kända, eller åtminstone de av dem som saken särskilt berör, ska instämmas för att höras i saken. Den delägare som ensam fört talan har rätt att av de övriga delägarna erhålla deras andel av kostnaderna, om det som vunnits genom rättegången räcker till för detta, eller de övriga delägarnas deltagande i kostnaderna annars prövas skäligt.

Om vägdelägarna är flera tillämpas på stämning av vägdelägare som inte bildat väglag vad som föreskrivs i 11 kap. 11 § i rättegångsbalken. Domstolen kan dock vid handläggningen av ärendet förordna käranden att instämma en sådan vägdelägare som inte separat fått del av stämningen för att höras av rätten.

6 kap.

Förrättning av enskild väg

71 §

Förrättning av enskild väg

Vid förrättning av enskild väg får följande ärenden behandlas och avgöras:

- 1) bildande, ändring och upphävande av vägrätt och andra rättigheter som avses i 2 kap.,
- 2) omfattningen av vägområden samt upplagsplatser, områden för bilplats och områden för båtplats,
- 3) meddelande av i 9 § avsedda begränsningar av vägrätter och andra rättigheter samt ändring av dessa begränsningar,
- 4) inrättande av skydds- och frisiktsområden,
- 5) meddelande av i 5 § 4 mom. avsedda bygginskränkningar,
- 6) bestämmande av i 20 § 1 mom. avsedda tidsfrister samt upprättande av i 20 § 2 mom. avsedda kostnadsförslag och planer,
- 7) meddelande av i 22 § avsedd rätt att flytta anordningar, anläggningar eller byggnader,
- 8) beviljande av tillstånd till i 28 § avsedd tillståndspliktig väganvändning,
- 9) beviljande av rätt för fastighetsägaren att enligt 29 § placera ut en avstängningsanordning,
- 10) meddelande av i 31 § avsedd temporär rätt att använda annans område som väg,
- 11) meddelande av i 32 § avsedd temporär rätt att färdas,
- 12) beslutande om fördelning av väghållningsskyldigheten och fastställande av vägenheter och ändringar i fördelningen av dem,
- 13) beslutande om i 37 och 38 § avsedd grundavgift,
- 14) bildande, sammanslagning, delning och upplösning av väglag,
- 15) i 69 § 2 mom. avsedda meningsskiljaktigheter mellan vägdelägare som inte bildat väglag,
- 16) ersättningar enligt denna lag, om parterna inte har kommit överens om dem,

Betänkande KoUB 13/2018 rd

17) oklarheter i fråga om en befintlig vägs läge och bredd och huruvida någon har vägrätt eller motsvarande nyttjanderätt enligt någon annan lag,

18) oklarheter i fråga om huruvida en väg anlagts i enlighet med den bildade vägrätten eller vägen är av den standard som krävs för dess ändamål; om så inte är fallet kan det vid förrättning av enskild väg bestämmas att vägen ska förbättras till den standard som ändamålet kräver, samt

19) andra ärenden som enligt denna lag ska avgöras vid förrättning av enskild väg samt andra ärenden som ska avgöras enligt denna lag, om inte något annat föreskrivs.

Ett ärende som ska avgöras vid förrättning av enskild väg kan även avgöras vid en sådan fastighetsförrättning som avses i fastighetsbildningslagen, om det är ändamålsenligt. I samband med en förrättning av enskild väg kan utan särskilt förordnande en fastighetsbestämning verkställas, när åtgärden behövs för bestämning av vägområdet eller för vidtagande av någon annan åtgärd som avses i denna lag.

För förrättning av enskild väg svarar Lantmäteriverket och på detaljplaneområde den myndighet som i enlighet med 5 § i fastighetsregisterlagen (392/1985) är fastighetsregisterförare på området i fråga.

Ett i 1 mom. avsett ärende kan behandlas och avgöras vid förrättning av enskild väg oberoende av om det tidigare har fattats beslut i ärendet i fråga vid väglagets stämma.

72 §

Annan åtgärd vid förrättning av enskild väg

Vid förrättning av enskild väg kan även andra ärenden i fråga om vägen avgöras än de som förrättningen har inletts för att avgöra, om de ska avgöras vid förrättning av enskild väg.

I samband med förrättning av enskild väg kan även beslut fattas om att ansluta en väg eller vägdel till väglagets väg eller att avskilja den samt om sammanslagning av två eller flera väglag och om delning eller upplösning av väglag samt om bildande av vägrättigheter även till annan väg än den som förrättningsförordandet avser, om vägarna ansluter sig till varandra och ett sådant utvidgande av förrättningen behövs.

73 §

Ansökan om förrättning av enskild väg

Ansökan om förrättning av enskild väg görs skriftligen hos Lantmäteriverket. Om en förrättning av enskild väg berör ett helt detaljplaneområde, för vilket kommunen för fastighetsregister i enlighet med 5 § i fastighetsregisterlagen, ska ansökan göras hos kommunens fastighetsregisterförare.

Ansökan om förrättning av enskild väg kan göras av vägdelägare, ägare och delägare i en fastighet eller annan registerenhet, delägare i ett gemensamt område, en näringsidkare som avses i 6 § eller annan i den paragrafen avsedd aktör, det väglag vars väg ärendet gäller, samt kommunen, den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen eller staten. Ansökan om förrättning av enskild väg för att utreda en vägs läge och bredd samt de rättigheter som gäller för vägen kan även göras av en innehavare av särskilda rättigheter som hänför sig till fastigheten. Lantmäteriverket eller annan fastighetsregisterförare kan inleda en förrättning av enskild väg utan ansökan i sådana fall som avses i 283 § i fastighetsbildningslagen.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Av ansökan ska framgå

- 1) vilken åtgärd som söks och vid behov grunden för ansökan,
- 2) vilka fastigheter eller vilket område förrättningen är avsedd att gälla,
- 3) den sökandes namn och adress,
- 4) andra sakägare som den sökande känner till,
- 5) väglagets syssloman eller minst en ordinarie medlem av bestyrelsen om ansökan gäller en väg vars delägare bildar ett väglag, och
- 6) sökandens samt dennes lagliga företrädares eller ombuds telefonnummer och den adress och e-postadress till vilken meddelanden om förrättningen ska sändas.

74 §

Kommuns och myndighets partsställning

När det är fråga om anläggning av ny väg eller flyttning av en befintlig väg är kommunen sakägare.

När en väg leder in på ett landsvägs-, järnvägs- eller kanalområde är den myndighet som svarar för trafikledshållningen sakägare.

När en väg dras i närheten av ett område som hör till nätverket Natura 2000 eller något annat område med motsvarande naturvärden är den myndighet som avses i 6 § 2 mom. i naturvårdslagen sakägare. Den myndighet som bevakar ett allmänt intresse är sakägare också i andra förrättningar som inverkar på det intresse den bevakar.

75 §

Ägobyte och överföring av område vid förrättning av enskild väg

I samband med förrättning av enskild väg kan förrättningsmännen utan särskilt förordnande verkställa ägobyte eller överföring av område, om detta krävs för anläggning av väg, indragning av väg, upphävande av vägrätt eller någon annan ändring av vägrätten, om den som sökt förrättning av enskild väg eller ägaren till området i fråga så yrkar, eller om det är viktigt att verkställa ägobytet eller överföringen av områden för att åstadkomma en ändamålsenlig fastighetsindelning och det inte medför betydande olägenhet för någon.

Förutsättningar för ägobyte enligt 1 mom. är att man genom det

1) kan undvika att sådan olägenhet uppstår som skulle förhindra arrangemang för ordnande av vägförbindelse,

2) avsevärt minskar de kostnader eller ersättningar som ordnandet av vägförbindelsen annars skulle medföra, eller

3) avsevärt minskar den olägenhet som ordnandet av vägförbindelsen skulle medföra för ett ändamålsenligt nyttjande av fastigheten eller en del av den.

Om ett ägobyte inte kan företas på lämpligt sätt, kan i stället för ägobyte under de förutsättningar som anges i 2 mom. eller om ägarna av fastigheterna i fråga avtalar om saken ett område av ringa värde överföras från en fastighet till en annan mot full ersättning i pengar.

Vid ägobyte och överföring av områden bedöms det område som överförs från en fastighet till en annan separat ur den överlåtande fastighetens och ur den mottagande fastighetens synvinkel.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Om dessa värden avviker från varandra ska den av sakägarna som drar nytta av åtgärden åläggas att ersätta skillnaden.

På ägobyte och överföring av ett område tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i fastighetsbildningslagen.

76 §

Lokal förrättning av enskild väg

På ett område där vägrätterna är oklara eller inom vilket det på grund av ändrade trafikförhållanden är behövt att anlägga eller dra in vägar eller reglera vägrätterna på något annat sätt, kan en förrättning av enskild väg verkställas för att ändamålsenliga vägförbindelser ska kunna ordnas och vägrätterna fås att motsvara de ändrade förhållandena (lokal förrättning av enskild väg). Det område som är föremål för en lokal förrättning av enskild väg ska avgränsas tillräckligt noggrant genom ett separat beslut i början av förrättningen.

Ansökan om lokal förrättning av enskild väg får göras av kommunen, väglaget eller en fastighetsägare. Om ett ordnande av vägförbindelserna enligt 1 mom. är behövt för att minska den lokala trafiken på en landsväg eller för att slopa eller minska antalet plankorsningar mellan väg och järnväg, får lokal förrättning av enskild väg sökas även av väghållaren för landsvägen eller av banhållaren. Ansökan om lokal förrättning av enskild väg görs hos Lantmäteriverket som meddelar förrättningsförordnandet och sköter om verkställandet av förrättningen även i fall där förrättningen helt och hållet gäller ett detaljplaneområde. Om ett allmänt intresse kräver det, kan Lantmäteriverket meddela förordnande för verkställande av lokal förrättning av enskild väg på eget initiativ.

De befintliga vägar som finns inom det område som berörs av en lokal förrättning av enskild väg och som på grund av vägregleringen blir obehövt kan dras in utan att det utreds vilka fastigheter som har rätt till dem, om det inte finns särskilda skäl för annat slags förfarande. Om vägrätt fastställs vid lokal förrättning av enskild väg till befintlig plats utan att förutsättningarna för dess bildande undersöks, ska en utredning av förändringen i omständigheterna dock vid en eventuell senare förrättning av överföring av vägrätt göras med utgångspunkt i den tidpunkt då den ursprungliga vägrätten, som motsvarar den vägrätt som ska överföras, bildades.

77 §

Överenskommelse som grund för förrättning av enskild väg

Om sakägarna har kommit överens om frågor som gäller vägrätten eller väghållningen, genomförs förrättningen av enskild väg i enlighet med överenskommelsen, om den inte kränker någons rätt eller är orimlig för någon sakägare.

Om det uppdagas att överenskommelsen står i strid med bestämmelserna i 4 § eller kommer att belasta fastigheten avsevärt mera än bestämmelserna i denna lag tillåter, får överenskommelsen inte till dessa delar användas som grund för förrättning av enskild väg.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

78 §

Uppgifter som ska antecknas i protokollet

I protokoll eller annan expedition för förrättning av enskild väg ska utöver det som föreskrivs i fastighetsbildningslagen antecknas de uppgifter som avses i 89 § 3 mom. för att behövliga anteckningar ska kunna göras i registret över enskilda vägar.

79 §

Kostnader för förrättning av enskild väg

Kostnaderna för en förrättning av enskild väg ska betalas av sökanden. Om flera vägdelägare deltar i vägförrättningen, kan förrättningskostnaderna påföras delägarna enligt vägenheterna eller, om denna fördelningsgrund inte skäligen kan tillämpas på någon vägdelägare, efter vad som prövas vara skäligt. En sakägare som inte är vägdelägare kan, om detta med hänsyn till sakens natur prövas skäligt, påföras kostnaderna eller en del av dem, varvid övriga betalningsskyldigas andelar i motsvarande mån minskas.

Om ett väglag har bildats, får det belopp av ovan i 1 mom. avsedda kostnader som vägdelägarna ska betala tas ut hos väglaget.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas även på lokal förrättning av enskild väg, ägobyte eller överföring av område som genomförs vid förrättning av enskild väg samt när ett ärende som gäller en enskild väg behandlas i samband med annan fastighetsförrättning. Om en lokal förrättning av enskild väg blivit anhängig på ansökan och den helt eller delvis föranletts av ett allmänt intresse, kan förrättningskostnaderna eller en del av dem betalas av statens medel. Beslut om saken fattas av förrättningsmännen.

På förrättningskostnaderna tillämpas i övrigt 16 kap. i fastighetsbildningslagen.

80 §

Registrering av förrättning av enskild väg

På registrering av förrättning av enskild väg tillämpas 192 § i fastighetsbildningslagen.

Om ändring har sökts i ett avgörande som fattats vid en lokal förrättning av enskild väg, kan anteckning trots ändringssökandet göras i fastighetsregistret i fråga om de fastigheter som ändringssökandet inte gäller. Också i fråga om de fastigheter som ändringssökandet gäller kan den lokala förrättningen av enskild väg antecknas i fastighetsregistret, om sökandet av ändring inte påverkar fastställandet av vägrätten eller registeranteckningarna. Den registeransvarige ska i dessa fall hos jorddomstolen anhålla om tillstånd för registrering. Ärendet avgörs av jorddomstolens ordförande.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

81 §

Sökande av ändring i beslut som getts vid förrättning av enskild väg

Medan förrättningen av enskild väg pågår får ändring sökas i ett avgörande som gäller rätten att som sakägare delta i förrättningen av enskild väg, förkastande av en jävsanmärkning eller avbrytande av förrättningen. Medan förrättningen av enskild väg pågår får ändring sökas särskilt även i ett avgörande som gäller vägens placering eller vilka som är vägdelägare, om förrättningsingenjören anser det vara ändamålsenligt att tillåta sökande av ändring under pågående förrättning.

På sökande av ändring i avgörande som fattats vid förrättning av enskild väg tillämpas i övrigt fastighetsbildningslagen.

82 §

Annan lagstiftning om förrättning av enskild väg

Genom förordning av statsrådet kan vid behov närmare bestämmelser utfärdas om förfarandet vid förrättning av enskild väg.

Utöver vad som föreskrivs i detta kapitel tillämpas på förrättning av enskild väg vad som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om fastighetsförrättning.

Vid förrättning av enskild väg och när andra myndighetsbeslut fattas ska dessutom iakttas vad som föreskrivs i naturvårdslagen, vattenlagen, lagen om fornminnen, 10 kap. i skogslagen samt miljöskyddslagen.

7 kap.

Understöd

83 §

Statsunderstöd

Staten kan årligen inom ramen för anslaget för ändamålet i fråga i statsbudgeten bevilja understöd till väglag för rådgivning och vägledning och för produktion av material och tjänster till stöd för dessa samt för underhållet av en enskild väg, förutsatt att det har bildats ett väglag för att sköta de ärenden som gäller vägen. En förutsättning är dessutom att uppgifterna om väglaget och den enskilda vägen i registret över enskilda vägar och i informationssystemet för väg- och gatunätet är uppdaterade.

Beslut om beviljande och indragning av statsunderstöd fattas av den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen i den region där vägen eller största delen av vägen finns.

Närmare bestämmelser om fördelning av anslaget för statsunderstöd får vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

84 §

Understöd från kommunen

Kommunen beslutar om de bidrag som av dess medel beviljas för väghållning av enskilda vägar, om villkoren för bidragen och om tillsynen över användningen av bidragen samt beslutar om att kommunen helt eller delvis ska åta sig anläggningen eller underhållet av en väg. Förutsättningen för beviljande av bidrag för väghållningen är att det har bildats ett väglag för att sköta de ärenden som gäller vägen och att uppgifterna om väglaget och den enskilda vägen i registret över enskilda vägar och i informationssystemet för väg- och gatunätet är uppdaterade i enlighet med vad som förutsätts i 50 §.

85 §

Tillåtande av trafik på väg som får understöd

Om staten eller kommunen med stöd av denna eller någon annan lag understöder väglaget eller vägdelägarna gemensamt vid underhållet av en väg, får användningen av vägen för annan trafik än sådan som gagnar vägdelägarna inte förbjudas eller vägen stängas av under den period som understödet avser. Detsamma gäller en väg för vars underhåll kommunen svarar på sin bekostnad. Uttag av avgift med stöd av 28 § för användning av vägen kan förbjudas i beslutet om understöd för underhåll av vägen.

Om annan trafik än sådan som gagnar vägdelägarna orsakar fastighetens eller registerenhetens ägare eller trafiksäkerheten avsevärd olägenhet, kan med kommunens samtycke trafik som gagnar andra än vägdelägarna förbjudas eller begränsas på en väg för vars underhåll det beviljas understöd eller en sådan väg stängas av. Innan kommunen ger sitt samtycke ska den begära utlåtande av den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen.

Om staten eller kommunen med stöd av denna eller någon annan lag understöder väglaget eller vägdelägarna gemensamt vid anläggningen av en väg, eller vägen har anlagts helt eller delvis med kommunens medel, ska vad som i denna paragraf föreskrivs om användning av vägen för annan verksamhet eller trafik än sådan som gagnar vägdelägarna iakttas i tio år efter det att den sista bidragsposten har lyfts eller kommunen har avslutat sitt vägarbete.

86 §

Förbud mot betalning av skuld med understöd

Understöd som beviljats av statens eller kommunens medel får inte utmätas för betalning av skuld.

87 §

Tillämpning av statsunderstödslagen

På de statsunderstöd som avses i detta kapitel tillämpas i övrigt statsunderstödslagen (688/2001).

Betänkande KoUB 13/2018 rd

88 §

Ändringsökande

Ändring i beslut som gäller statsunderstöd som delas ut av den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Behörig förvaltningsdomstol är den inom vars domkrets den enskilda vägen finns.

Den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen får söka ändring i ett i 85 § 2 mom. avsett beslut om samtycke av kommunen.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

89 §

Register över enskilda vägar

Lantmäteriverket för register över de enskilda vägar för vilka det har bildats ett väglag för att sköta vägärenden (register över enskilda vägar). Registret över enskilda vägar är en del av det fastighetsdatasystem som avses i 3 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002). Lantmäteriverket för register också över enskilda vägar som finns på detaljplaneområde.

Ändamålet med registret över enskilda vägar är att

1) möjliggöra inskrivning av vägrätter och andra nyttjanderätter som inrättats till förmån för delägarna i ett väglag för att kunna styrka rättigheterna och för att kunna trygga utomståendes intressen,

2) främja handläggningen av förrättningar av enskild väg, fastighetsförrättningar och andra ärenden som gäller enskilda vägar enligt denna lag,

3) främja utvecklingen av informationssystemen,

4) säkerställa att uppgifter om vägrätter och andra nyttjanderätter finns tillgängliga för beredning, genomförande och tillsyn av rättshandlingar och projekt som gäller fastigheter och enskilda vägar som förvaltas av väglag liksom även för domstolarnas och myndigheternas verksamhet.

I registret över enskilda vägar införs

1) väglagets namn, nummer, den kommun inom vilken vägen löper och vägens sträckning,

2) sysslomannens eller bestyrelseordförandens namn, personbeteckning och kontaktuppgifter samt ändringar i dessa uppgifter,

3) väglagets stadgar, om väglaget har fastställt sådana åt sig,

4) en rätt som avses i 8 § och den fastighet som belastas av den samt uppgift om huruvida vägdelägarna har rätten gemensamt eller om den innehåses av någon av dem,

5) en vägs eller vägdels anslutning till eller avskiljande från väglagets väg samt sammanslagning av två eller flera väglag eller delning eller upplösning av väglaget,

6) indragning eller upphörande av väglagets väg eller en del av vägen.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas på sekretess för och utlämnande av personuppgifter lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) samt på annan be-

Betänkande KoUB 13/2018 rd

handling av personuppgifter personuppgiftslagen (523/1999). Bestämmelser om hur uppgifter lämnas ut ur fastighetsdatasystemet finns i 6 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster.

De uppgifter som ska föras in i registret över enskilda vägar bevaras permanent, om inte något annat föreskrivs genom lag. Om uppgifterna i registret har ändrats, ska bevarandet och användbarheten av de tidigare uppgifterna säkerställas genom separat arkivering eller på något annat sätt som datatekniken möjliggör.

Genom förordning av statsrådet kan vid behov närmare bestämmelser utfärdas om registret över enskilda vägar och om förfarandet för att i registret föra in uppgifter enligt 3 mom.

90 §

Ny prövning av ett ärende till följd av väsentligt förändrade förhållanden

Om förhållandena väsentligt har förändrats efter det att beslut fattats eller avtal ingåtts om vägrätt eller annan rättighet i anslutning till vägen eller om fördelningen av väghållningsskyldigheten, har sakägaren rätt att begära ny prövning av ärendet i enlighet med denna lag.

91 §

Omedelbar verkställighet av beslut

Ett beslut som har fattats vid förrättning av enskild väg eller väglagsstämma med stöd av denna lag får verkställas även om det har överklagats, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat. Jorddomstolen är då beslutför även när endast dess ordförande är närvarande.

Ett beslut som har fattats vid förrättning av enskild väg eller väglagsstämma får dock inte verkställas förrän det har vunnit laga kraft när det är fråga om huruvida sådan rättighet som avses i 4, 8 eller 22 § ska beviljas. Inte heller ett beslut som avses i 63 § eller beslut om indragning av väg eller upphävande av de rättigheter som avses i 8 § får verkställas innan det har vunnit laga kraft.

Om en avgift avlyfts eller sänks till följd av ändringssökande, ska det överbetalda beloppet återbäras och på det betalas sex procents årlig ränta som räknas från betalningsdagen till dagen för återbäring.

92 §

Säkerhet i samband med omedelbart verkställande

Vid verkställandet av ett beslut innan det vunnit laga kraft ska den som sökt verkställighet ställa säkerhet för ersättandet av den skada som kan orsakas sakägare om det till grund för verkställigheten liggande beslutet ändras med anledning av besvär. På ställande av säkerhet tillämpas vad som föreskrivs om saken i utsökningsbalken (705/2007).

Betänkande KoUB 13/2018 rd

93 §

Betalning av ersättning i ett för allt innan åtgärd vidtas

Om en i denna lag avsedd åtgärd föranleder ersättning i ett för allt för skada eller men, får åtgärden inte vidtas utan fastighetsägares samtycke innan ersättningen betalats eller, om ersättningen inte fastställts med laga kraft, innan säkerhet för betalning av ersättningen jämte ränta blivit ställd.

9 kap.

Ikraftträdande

94 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om enskilda vägar (358/1962), nedan den upphävda lagen.

95 §

Övergångsbestämmelser som gäller anhängiga ärenden

På behandlingen av ärenden som vid denna lags ikraftträdande är anhängiga i sådana vägnämnder som avses i den upphävda lagen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Vägnämnderna upphör den 31 december 2019. Behandlingen av ärenden som är anhängiga vid vägnämnderna den dagen övergår till den myndighet som är behörig enligt denna lag och på behandlingen tillämpas denna lag.

96 §

Övergångsbestämmelser som gäller ändringssökande

Ändring i ett beslut som har fattats före lagens ikraftträdande söks enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

På sökande av ändring i beslut som meddelats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om en domstol upphäver ett beslut som har fattats före lagens ikraftträdande och återförvisar ärendet att i sin helhet behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt denna lag.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

97 §

Andra övergångsbestämmelser

Vägområdet till en befintlig väg, sådant det var vid ikraftträdandet av denna lag, motsvarar vägens vägområde enligt denna lag.

Bestämmelserna om väglag i denna lag tillämpas också på väglag som bildats före ikraftträdandet av denna lag.

Vad som i 14 § föreskrivs om rättigheter som grundar sig på avtal gäller även avtal som avses i 21 § i den upphävda lagen och på dem grundade rättigheter.

Om väghållningen före ikraftträdandet av denna lag har ordnats enligt en i 32 § i den upphävda lagen avsedd vägdelning, ska den senast den 31 december 2020 ordnas så som föreskrivs i denna lag.

På vägar som i enlighet med 105—107 § i den upphävda lagen betraktas som enskilda vägar tillämpas denna lag.

En grind, bom eller annan avspärning som fastighetsägaren har placerat ut i enlighet med den upphävda lagen får finnas kvar fram till utgången av 2020. Om fastighetsägaren även efter detta vill ha kvar avspärningen, ska vad som föreskrivs i 29 § 3 mom. iakttas.

Vad som i 85 § 3 mom. föreskrivs om tillåtande av trafik på väg som får understöd tillämpas även på en väg vars väghållning har fått understöd på det sätt som avses i 96 § 2 mom. i den upphävda lagen.

2.

Lag

om ändring av fastighetsbildningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i fastighetsbildningslagen (554/1995) 5 § 2 mom. 8 punkten, 103 § 3 mom., 156 § 3 mom., 159 § 3 mom., 162 § 1 mom. 165 § 2 och 3 mom. samt 168 § 2 mom., sådana de lyder, 5 § 2 mom. 8 punkten i lag 374/2016, 103 § 3 mom., 159 § 3 mom. och 165 § 3 mom. i lag 1159/2005, 156 § 3 mom., 162 § 1 mom. och 168 § 2 mom. i lag 914/2011 samt 165 § 2 mom. i lag 322/1999, som följer:

Betänkande KoUB 13/2018 rd

5 §

En hos kommunen anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker kan vara förrättningsingenjör vid

8) sådan förrättning av enskild väg som avses i lagen om enskilda vägar (/),

103 §

I samband med en fastighetsförrättning förrättas utan ansökan en sådan rågång och annan fastighetsbestämning som behövs för att förrättningen ska kunna verkställas. Fastighetsbestämningen kan även gälla en rätt enligt lagen om enskilda vägar.

156 §

Vid en fastighetsförrättning ska för varje fastighet och skifte ordnas behövlig vägförbindelse till en gata, landsväg eller sådan enskild väg för vilken ett väglag har bildats, genom stiftande av ett servitut som avses i 154 § 1 mom. 11 punkten eller en ständig eller tidsbestämd vägrätt enligt lagen om enskilda vägar eller någon annan rätt som behövs för vägförbindelsen. I fråga om förutsättningarna för stiftande av en sådan rätt tillämpas lagen om enskilda vägar. På begäran av ägaren till fastigheten ska vid fastighetsförrättningen även avgöras huruvida vägrätt ska beviljas till en sådan enskild väg som avses ovan.

159 §

Ett onödigt servitut eller en i lagen om enskilda vägar avsedd onödig rätt som gäller ett område som omfattas av en förrättning kan upphävas vid förrättningen.

162 §

Ägaren och innehavaren av en belastad registerenhet är berättigade att av den till förmån för vilken ett servitut eller en rätt stiftas få ersättning för den olägenhet och skada som stiftandet av servitutet eller rätten orsakar. Skyldig att ersätta en olägenhet eller skada som en åtgärd enligt 160 § orsakar är den som har nytta av åtgärden. Om vägrätt beviljas med stöd av 156 § 3 mom. ska frågan om ersättningsskyldighet enligt 40 § i lagen om enskilda vägar samtidigt behandlas och avgöras. För ett servitut eller en rätt som vid styckning stiftats till förmån för en styckningsfastighet och som behövs för en vägförbindelse som avses i 156 § 3 mom. är dock stomfastighetens ägare berättigad till ersättning bara av särskilda skäl. Om den belastning som servitutet medför ökar nämnvärt på grund av en bestämmelse som avses i 159 § 2 mom., är den belastade registerenhetens ägare och innehavare berättigade att av de innehavare av servitutsrätt som avses i det momentet få ersättning för den ökade olägenhet som beror på detta.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

165 §

Vid en servitutsförrättning som verkställs på ett detaljplaneområde får ett i 156 § 3 mom. avsett ärende som gäller en rätt enligt lagen om enskilda vägar behandlas endast om det är fråga om att flytta, ändra eller upphäva denna rätt. Vid en servitutsförrättning på ett annat än ett ovan nämnt område får ett i 156 § 3 mom. avsett ärende som gäller en rätt enligt lagen om enskilda vägar behandlas endast om det samtidigt är fråga om en åtgärd som gäller ett servitut enligt 154 § 1 mom.

Vid nyskifte får utöver ett ärende som gäller stiftande av en rätt enligt lagen om enskilda vägar även behandlas ett ärende som gäller flyttning, ändring eller upphävande av en i den lagen avsedd rätt som belastar nyskiftesområdet.

168 §

Om förrättningen gäller en fastighet eller ett outbrutet område som ägs av flera gemensamt, ska kallelsebrevet sändas till alla samägare särskilt. Om förrättningen gäller ett samfällt område eller en gemensam särskild förmån och det vid förrättningen inte är fråga om skifte av det samfällda området eller om en fastighetsbestämning enligt 101 § 1 mom. 2, 4 eller 5 punkten eller en motsvarande åtgärd, sänds kallelsebrevet till ett konstituerat delägarlag med iakttagande av 26 § i lagen om samfälligheter och till ett icke konstituerat delägarlag genom att kallelsebrevet sänds till en i 26 § 4 mom. i lagen om samfälligheter avsedd företrädare. Om ingen sådan företrädare har utsetts, sänds kallelsebrevet till någon av delägarna och inledandet av förrättningen tillkännages dessutom genom publicering av kallelsen i minst en tidning med spridning på orten. Om förrättningen gäller ett område till vilket flera fastigheter har servitutsrätt eller en i lagen om enskilda vägar avsedd rätt och det inte är fråga om upphävande, flyttning eller ändring av denna rätt, räcker det att kallelsebrevet sänds till en av innehavarna av rätten. Brevet sänds dock till väglaget, om det av förrättningsansökan framgår eller annars är känt att förrättningen gäller väglagets väg.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av markanvändnings- och bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) 75 § 1 och 3 mom., 92 §, 104 § 4 mom. och 107 § 1 mom., av dem 75 § 1 och 3 mom. och 107 § 1 mom. sådana de lyder i lag 476/2004, som följer:

75 §

Samnyttjoområden och allmänna områden

I en stranddetaljplan kan områden anvisas för planområdets interna behov (samnyttjoområde). Uppgiften att anlägga och underhålla samnyttjoområden ska skötas av de fastigheter för vilka samnyttjoområdena har anvisats i planen. Vid anläggandet av ett samnyttjoområde för en vägförbindelse iakttas vad som i fastighetsbildningslagen (554/1995) och lagen om enskilda vägar (/) föreskrivs om anordnande av vägförbindelse. Rätten att använda andra samnyttjoområden än områden för vägförbindelse stiftas vid en fastighetsförrättning som ett servitut enligt 154 a § i fastighetsbildningslagen.

Vid en fastighetsförrättning där någon annan i 1 mom. avsedd servitutsrätt än en rätt till vägförbindelse stiftas kan det bestämmas att för anläggande och underhåll av samnyttjoområdet bildas ett strandlag, om någon av ägarna till de fastigheter som erhållit rätt till samnyttjoområdet så kräver eller om det annars är behövt. På strandlaget, dess delägare och de avgifter som strandlaget påför, åtgärder som anläggandet av samnyttjoområdet förutsätter, på verksamheten och på avgörandet av tvister tillämpas vad som i lagen om enskilda vägar eller med stöd av den föreskrivs om vägdelägare, väglag och vägavgifter. Om något förordande om bildande av strandlag inte getts, tillämpas på ägarna till de fastigheter som erhållit rätt till samnyttjoområdet vad som i 5 kap. i lagen om enskilda vägar föreskrivs om sådana vägdelägare som inte bildar ett väglag.

92 §

Kommunens rätt till område för enskild väg

Om en enskild väg enligt 3 § i lagen om enskilda vägar eller en väg som markägaren i samband med samhällsbyggande har avsatt till vägområde ligger inom ett generalplaneområde och vägen finns på ett sådant område som enligt planen är avsett för trafikled, har kommunen rätt att utan ersättning sätta i stånd vägområdet och därtill hörande diken och dra ledningar samt att upplåta det för allmän trafik.

Betänkande KoUB 13/2018 rd

104 §

Gatuområden för vilka ersättning betalas

Markägaren har med avvikelse från 1 mom. inte rätt att få ersättning för en enskild väg som avses i 3 § i lagen om enskilda vägar, när vägen i detaljplanen har anvisats för gatuområde.

107 §

Upphörande av rättigheter som hänför sig till gatuområden

När ett sådant gatuområde som avses i 94 § bildas till allmänt område, upphör inteckning, pant, rättighet som gäller enskilda vägar enligt 3 § i lagen om enskilda vägar, arrenderätt, sytning, skogsavverkningsrätt och rätt till marktäkt eller andra jämförbara rättigheter som hänför sig till området att gälla. I samband med att ett gatuområde bildas till fastighet kan det bestämmas att arrenderätt ska förbli i kraft, om det inte försvårar användningen av området som gata. Andra särskilda rättigheter eller servitut förblir i kraft, om de inte upphävs vid förrättningen. Vad som föreskrivs i detta moment gäller också när ett sådant område bildas till allmänt område som finns inom ett i 94 § avsett detaljplaneområde och redan tidigare är i kommunens ägo samt har anvisats för gatuområde. Ett gatuområde som bildats till allmänt område får användas för trafik även om vägrätten upphört att gälla.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 16 och 17 § i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015) 16 § 1 och 2 mom. samt 17 § 2 mom., av dem 16 § 2 mom. sådant det lyder i lag 227/2016, som följer:

Betänkande KoUB 13/2018 rd

16 §

Byggande av skogsväg

Stöd kan beviljas för grundlig förbättring av en enskild väg som behövs för transporter inom skogsbruket och för byggande av en ny skogsväg. En grundlig förbättring av en enskild väg kan gälla hela vägen eller en del av den, konstruktioner och anläggningar och det kan innefatta byggande av en ny skogsväg. En grundlig förbättring av en enskild väg eller byggande av en ny skogsväg kan också gälla byggande av en separat upplagsplats vid vägen. En grundlig förbättring av en enskild väg kan gälla byggande av en separat upplagsplats vid vägen eller byggande av en bro eller anläggning av en vägtrumma som motsvarar en bro trots att vägen inte byggs om i övrigt. Med skogsväg avses i denna lag en skogsväg enligt 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen om enskilda vägar (/).

En förutsättning för att stöd ska beviljas är att den enskilda väg som ska genomgå en grundlig förbättring eller den nya skogsvägen till sin struktur lämpar sig för transporter inom skogsbruket under hela året, med undantag för menförestider, och att det med tanke på helheten av vägnätet av lägre grad kan anses ändamålsenligt att grundligt förbättra vägen eller bygga en ny väg. Dessutom krävs det att en vägrätt i enlighet med lagen om enskilda vägar har bildats och att det i enlighet med den lagen har bildats ett väglag bestående av vägdelägarna för skötseln av vägärenden. Kravet på ständig vägrätt och väglag tillämpas dock inte på projekt som genomförs för en enda samfällad skog.

17 §

Ytterligare villkor för stöd för grundlig förbättring av en enskild väg

Stöd för grundlig förbättring av en enskild väg förutsätter dessutom att grundlig förbättring av vägen inte har finansierats med medel enligt lagen om enskilda vägar eller den upphävda lagen om enskilda vägar (358/1962) under de senaste 20 åren. Avvikelse kan dock göras från detta krav, om användningen av vägen har förändrats väsentligt på grund av att transporterna inom skogsbruket har ökat eller om användningen kommer att förändras på grund av en uppskattad ökning av transporterna eller om vägens struktur inte längre lämpar sig för den virkestransportmateriel som används. För avvikelser krävs också att det har gått minst tio år från den föregående finansieringen av grundlig förbättring av vägen med offentliga medel. Tidsfristen räknas från slutbetalningen av finansieringen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om friluftsliv

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om friluftsliv (606/1973) 6 §, 8 § 2 mom. och 15 §, av dem 6 och 15 § sådana de lyder i lag 919/2011, som följer:

6 §

På förrättningsmän för en friluftsledsförrättning tillämpas vad som föreskrivs om förrättningsmän för en fastighetsförrättning enligt fastighetsbildningslagen (554/1995).

8 §

På bestämmandet och utbetalningen av ersättning tillämpas i övrigt vad som föreskrivs om ersättningar enligt lagen om enskilda vägar (/).

15 §

Om inte något annat följer av denna lag tillämpas på en friluftsledsförrättning vad som föreskrivs om en förrättning av enskild väg enligt lagen om enskilda vägar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 3 och 11 § i lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ägoregleringar på grund av vattendragsprojekt (451/1988) 3 § 2 mom. och 11 §, av dem 3 § 2 mom. sådant det lyder i lag 590/2011, som följer:

Betänkande KoUB 13/2018 rd

3 §

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska på de åtgärder som avses i 2 § 1 mom. 1, 2, 2 a och 3–5 punkten tillämpas vad som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om dem och på reglering av enskilda vägar vad som i lagen om enskilda vägar (/) föreskrivs om förrättning av enskild väg.

11 §

Bestämmelser om förutsättningarna för bildande av vägrätt samt om flyttning och indragning av befintlig enskild väg finns i lagen om enskilda vägar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om ersättning för miljöskador

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om ersättning för miljöskador (737/1994) 12 §, sådan den lyder i lag 628/2011, som följer:

12 §

Tillämpning av lagen vid förfaranden enligt vissa andra lagar

Om det vid ett förfarande enligt lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter eller någon annan därmed jämförbar lag, landsvägslagen (503/2005), lagen om enskilda vägar (/), banlagen (110/2007) eller gruvlagen (621/2011) ska bestämmas ersättning för sådana miljöskador som avses i denna lag, tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om ersättningsskyldighet och grunder för bestämmande av ersättning, dock inte 8–10 §. Om en verksamhet enligt en lag som nämns i denna paragraf orsakar personskada som ska betraktas som miljöskada, tillämpas denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 39 § i lagen om samfällda skogar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om samfällda skogar (109/2003) 39 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1497/2007,
som följer:

39 §

Fogande av ett område och en fastighet till en samfällad skog

När en fastighet slås samman med en samfällad skog ska servitutsrättigheter som hör till fastigheten upphöra, med undantag för vägrätt eller rätt till förmån för annan vägförbindelse enligt lagen om enskilda vägar (/) eller sådan rätt som avses i 8 § i den lagen, vilka övergår till den samfällda skogen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 87 § i gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gruvlagen (621/2011) 87 § som följer:

Betänkande KoUB 13/2018 rd

87 §

Reglering av enskilda vägar

Vid en gruvförrättning ska sådana regleringar av enskilda vägar och vägrätter företas som behövs med hänsyn till inrättandet av ett gruvområde eller ett hjälpområde för en gruva. Vid förrättningen behandlas och avgörs också övriga ärenden som ska behandlas vid en förrättning av enskild väg enligt lagen om enskilda vägar (/).

Vägförbindelser till enskilda vägar samt vägrätter kan regleras vid en sådan lokal förrättning av enskild väg som avses i 76 § i lagen om enskilda vägar och som kan verkställas på begäran av innehavaren av gruvtillstånd utan särskild ansökan.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om statens skogsbruksaktiebolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statens skogsbruksaktiebolag (235/2016) 4 § 1 mom. 5 punkten som följer:

4 §

Rätt att företräda staten i vissa fall

Aktiebolaget har rätt att företräda Forststyrelsen på statens områden där det har rätt att bedriva skogsbruk och att använda den rätt att föra talan som hör till staten som markägare i ärenden som gäller

5) Forststyrelsen som vägdelägare enligt lagen om enskilda vägar (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande KoUB 13/2018 rd

Helsingfors 6.6.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen blå
vice ordförande Mirja Vehkaperä cent
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mia Laiho saml
medlem Mats Löfström sv
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
medlem Sofia Vikman saml
ersättare Teuvo Hakkarainen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.